

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

นางพชรมน ชี้อตรง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2562

Administration Based on Good Governance Principles of Educational
Institutions under Institute of Vocational Education, Central Region 5

Mrs. Pacharamon Suetrong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Educational Administration

School of Educational Studies

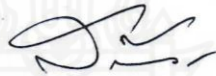
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5
ชื่อและนามสกุล นางพชรมน ชื่อตรง
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สฤณีพงษ์ ลิ้มปิษฐีเยียร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สฤณีพงษ์ ลิ้มปิษฐีเยียร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภััสสรศิริ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา

สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

ผู้ศึกษา นางพชรมน ชื่อตรง **รหัสนักศึกษา** 2602300085 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

(บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร.สฤณีพงษ์ ลิ้มปิษฐ์ชัย

ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 และ (2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 54 คน และหัวหน้างาน จำนวน 108 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 197 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 มีความเที่ยงเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบมีการใช้ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ และ (2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามประเภทของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักคุณธรรม ความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ หลักธรรมาภิบาล การบริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา

Independent Study title: Administration Based on Good Governance Principles of Educational Institutions under Institute of Vocational Education, Central Region 5

Author: Mrs. Pacharamon Suetrong; **ID:** 2602300085;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent Study advisor: Dr. Saritpong Limpisathian, Associate Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the condition of administration based on good governance principles of educational institutions under Institute of Vocational Education, Central Region 5; and (2) to compare conditions of administration based on good governance principles of educational institutions under Institute of Vocational Education, Central Region 5 as classified by type of educational institution.

The research sample totaling 197 educational institution personnel consisted of 35 educational institution administrators, 54 department heads, and 108 work section heads, all of whom were obtained by stratified random sampling. The employed research tool was a questionnaire on administration based on good governance principles of educational institutions under Institute of Vocational Education, Central Region 5, with reliability coefficient of .97. The employed statistics for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research results revealed that (1) the use of good governance principles for administration of educational institutions under Institute of Vocational Education, Central Region 5 was at the high level in every aspect; when specific aspects of good governance were considered, it was found that the responsibility principle was used most, to be followed by the ethical principle, the cost-effectiveness principle, the legal principle, the transparency principle, and the participation principle, respectively; and (2) the comparison results of the uses of good governance principles for administration of educational institutions under Institute of Vocational Education, Central Region 5 as classified by type of educational institution showed no significant difference in the overall uses; however, when the uses of specific principles were compared, significant difference at the .05 level of statistical significance were found in the uses of the ethical principle, transparency principle, and responsibility principle.

Keywords: Good governance, Educational institution administration, Vocational education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และรองศาสตราจารย์ ดร. สฤกษ์ดีพงษ์ ลิ้มปิยะฐียร แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราชที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระ ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ดร.ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ ผู้อำนวยการหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดร.ณรงค์ชัย สุขสวคนธ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรสงคราม ดร.ชลัท อุตถาวรยิ่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอัมพวา นายนิรันดร์ วงษ์จิว ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนให้การสนับสนุนด้านต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

พชรมน ชี้อตรง

ตุลาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	9
การบริหารการอาชีวศึกษา	12
หลักธรรมาภิบาล	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ	45
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง และประเภท สถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษา ของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำแนกเป็น โดยรวม รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)	52
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์โดยค่าสถิติที (t-test- Independent)	60
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
วัตถุประสงค์การวิจัย	75
สมมติฐานการวิจัย	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	76
วิธีการรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
สรุปการวิจัย	77
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	94
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	95
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	101
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย	103
ง รายชื่อสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง	113
จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	115
ฉ ผลการวิเคราะห์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	125
ประวัติผู้ศึกษา	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงพัฒนาการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย	16
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษาสังกัด สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ปีการศึกษา 2563 แยกตามประเภทของสถานศึกษา	44
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน จำแนกตามสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม	50
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 โดยภาพรวม และรายด้าน	52
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 ด้านหลักนิติธรรม	53
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 ด้านหลักคุณธรรม	54
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 ด้านหลักความโปร่งใส	55
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 ด้านหลักการมีส่วนร่วม	56
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 ด้านหลักความรับผิดชอบ	57
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 ด้านหลักความคุ้มค่า	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน	60
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม	62
ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม	64
ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความโปร่งใส	66
ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม	68
ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ	70
ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า	72

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	หน้า
		4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้นจากความบกพร่อง ความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์การ ทั้งในภาครัฐและเอกชนรวมถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพ ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้ 1) การขาดกลไกและกฎเกณฑ์ที่ดีพอในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม 2) ความอ่อนด้อยและถดถอยของกลุ่มข้าราชการ นักวิชาการ 3) ระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจ เอกชนมีลักษณะขาดความโปร่งใส 4) ประชาชนขาดข้อมูลข่าวสาร 5) ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ทั้งในภาครัฐและเอกชนเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง (จรัส อติวิธานภรณ์, 2554) ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ระบุทิศทางพัฒนาประเทศว่า จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล พัฒนาระบบและกลไกการป้องกันและปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร ควบคู่ไปกับปลูกจิตสำนึกค่านิยมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม (อภิรักษ์ ลิ้มกุล, 2557, น. 1)

การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกัน เป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขภาวะวิกฤติที่อาจจะมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม โปร่งใสและมีความมีส่วนร่วมซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับกระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำให้สถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบริหารของรัฐ ในทุกภูมิภาคของโลก มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้อง

เรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนและสร้างความพร้อมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, 2542, น. 4)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจหลัก ในการผลิตกำลังคนระดับกลางและนักเทคโนโลยีเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งเป็นหัวใจในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน ทั้งนี้ผู้บริหาร ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษานับเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาและส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ และการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้น สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามนโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา 2552 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา โดยมีผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างาน หัวหน้าแผนก (คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552) ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต้นตามลำดับ

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอันประกอบด้วยองค์คณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการในส่วนเกี่ยวข้องกับการตั้งสถาบันอาชีวศึกษา คือมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้ง การรวม และการแยกสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน ที่กำหนดไว้ตามมาตรา 13 และ มาตรา 14 กล่าวคือ การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันให้กระทำได้ โดยคำแนะนำของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคำนึงถึงการประสานความร่วมมือ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในการดำเนินการตามวรรค 2 ถ้ามีความเหมาะสมหรือมีความจำเป็นจะแยกสถานศึกษาอาชีวศึกษา ส่วนหนึ่งส่วนใดมารวมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาอีกแห่งหนึ่ง เพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันก็ได้โดยให้ออกเป็นกฎกระทรวงซึ่ง คณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดหลักการและเกณฑ์ การประเมิน การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาให้ เป็นแนวทางการประเมินกลุ่มสถานศึกษาที่มีความประสงค์จะรวมตัวกัน เพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษาต่อไป ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 11 (2) กำหนดหลักเกณฑ์การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา ให้คำนึงถึงการประสานความร่วมมือ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนากำลังคน เพื่อสนับสนุนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามภาค การผลิตการพาณิชย์และบริการ (สำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา, 2558, น. 2) ซึ่งสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ และวิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน

สำหรับสถานศึกษา ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด ในการเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรม ประชาธิปไตย และธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นคือ “ผู้บริหาร” ผู้บริหารนับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความสามารถในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารงาน โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาลที่ยึดทั้งหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายต่างๆ สู่อุปการปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การรับรู้หลักการบริหารจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา จึงเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งในการบริหารจัดการ การศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการรับรู้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทาง ซึ่งจะสามารถนำไปเผยแพร่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีสนใจนำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลซึ่งจะก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5

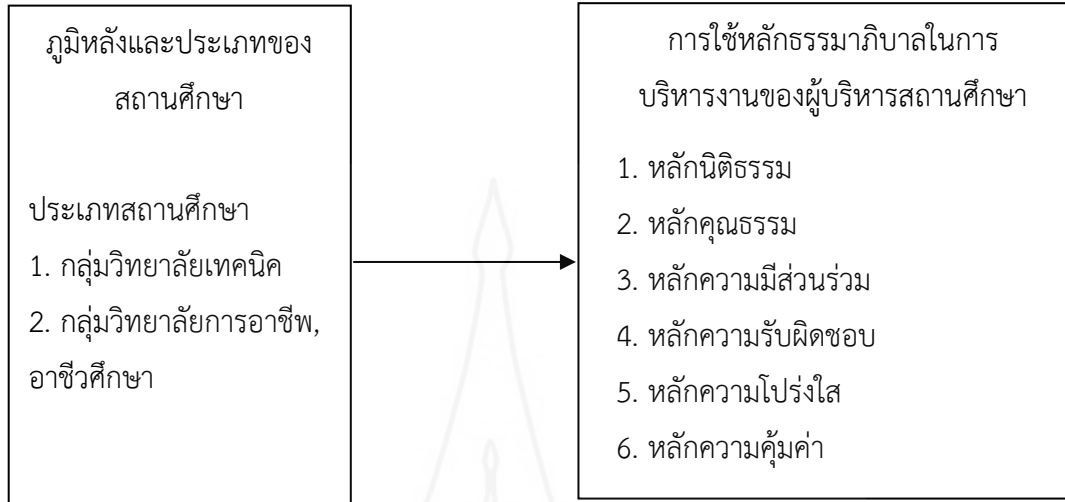
2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลัก 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (สำนักนายกรัฐมนตรี 2542, น. 24-31)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 อยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันตามประเภทของสถานศึกษา

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

5.1.1 หลักนิติธรรม

5.1.2 หลักคุณธรรม

5.1.3 หลักความโปร่งใส

5.1.4 หลักการมีส่วนร่วม

5.1.5 หลักความรับผิดชอบ

5.1.6 หลักความคุ้มค่า

5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน หัวหน้าแผนกวิชา 90 คน และหัวหน้างาน 189 คน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำนวน 7 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 314 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และหัวหน้าแผนกวิชา หัวหน้างาน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวน 162 คน รวมทั้งสิ้น 197 คน

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่จะศึกษาวิจัย

ขอบเขตของตัวแปรที่จะศึกษาประกอบไปด้วย

5.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

ประเภทของสถานศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค และกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ, วิทยาลัยอาชีวศึกษา

5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ยึดถือองค์ประกอบธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542

6.2 หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ร่วมกันบริหารจัดการโดยใช้หลักการจัดการพื้นฐาน อันได้แก่ ความถูกต้อง ความเป็นธรรม ความสุจริต ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสามารถตรวจสอบได้ ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ

6.2.1 หลักนิติธรรม ได้แก่ การกำหนดกฎ ระเบียบ และวิธีดำเนินการ ให้เป็นไปตามหลักกฎหมาย มีความทันสมัย เป็นธรรม เสมอภาคและเป็นที่ยอมรับของสังคม

6.2.2 หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นการปฏิบัติงานในความถูกต้องดีงาม เป็นกลาง สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีการพัฒนาตนเอง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปราศจากการทำผิดด้านกฎหมาย ด้านวินัย และด้านมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ

6.2.3 หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน ให้สามารถตรวจสอบได้ และสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชนได้ การดำเนินการมีมาตรฐานโดยผ่านกระบวนการในการแสวงหา การใช้ และการรับฟังจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องและเกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริง

6.2.4 หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง บุคลากร และชุมชนทุกภาคส่วน มีส่วนรับรู้ เสนอความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ต่อกระบวนการตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6.2.5 หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การที่ทุกคน ทุกฝ่ายตระหนักในภาระหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อสังคม มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา กล้ายอมรับผลที่จะเกิดจากการกระทำ หรือการตัดสินใจของตนเอง ยอมรับข้อบกพร่องพร้อมแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

6.2.6 หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมถึงการรรณงค์ให้รู้รักทรัพยากร การใช้อย่างสร้างสรรค์ และการรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน

6.3 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

6.4 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิค-ประจวบคีรีขันธ์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล และวิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน รวม 7 แห่ง

6.5 ประเภทการจัดการศึกษา หมายถึง การแบ่งสถานศึกษาออกตามประเภทของการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็น

6.5.1 กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค เป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมเป็นหลัก ได้แก่ ช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างก่อสร้าง เครื่องเรือนและตกแต่งภายใน สถาปัตยกรรม และสำรวจ ช่างเขียนแบบเครื่องกล ช่างซ่อมบำรุง ช่างพิมพ์ เทคนิคแวนตาและเลนส์ ช่างโทรคมนาคม ช่างเครื่องมือวัดและควบคุม อุตสาหกรรมยาง และเมคคาทรอนิกส์ ช่างเทคนิคคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีฟอกหนัง ช่างเครื่องทำความเย็นและปรับอากาศ เครื่องกล เป็นต้น

6.5.2 กลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

- 1) วิทยาลัยการอาชีพ เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนเฉพาะสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ ในระบบปกติ ระบบทวิภาคี ระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และคอร์สฝึกอาชีพระยะสั้น โดยมุ่งเน้นในสาขาที่จบแล้วมีทำงาน ซึ่งหลักสูตรจะมีความหลากหลายในแต่ละสถานศึกษา
- 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนเฉพาะที่มุ่งเน้นสายพาณิชยกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม และการท่องเที่ยวการโรงเรียน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อความรู้จากผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงตนเองให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งประโยชน์ถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 7.2 สถานศึกษาสามารถนำข้อความรู้ไปใช้กำหนดนโยบาย การวางแผน และกำหนดแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาองค์กรให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 7.3 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 สามารถนำข้อความรู้ที่ค้นพบในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5” นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร โดยนำมาเรียบเรียงและนำเสนอรายละเอียดในหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. หลักการ แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหาร
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 ความสำคัญของการบริหาร
  - 1.3 กระบวนการบริหาร
2. การบริหารการอาชีวศึกษา
  - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา
  - 2.2 การจัดการอาชีวศึกษาไทย
  - 2.3 รูปแบบและลักษณะการจัดการอาชีวศึกษาของไทยในปัจจุบัน
  - 2.4 หลักสูตรการเรียนการสอน
  - 2.5 โครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
  - 2.6 การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา
  - 2.7 สถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5
3. หลักธรรมาภิบาล
  - 3.1 ความเป็นมาของธรรมาภิบาล
  - 3.2 ความหมายของธรรมาภิบาล
  - 3.3 ความสำคัญของธรรมาภิบาล
  - 3.4 หลักธรรมาภิบาลในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546
  - 3.5 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล
  - 3.6 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

1.1 ความหมายของการบริหาร

การบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กรเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ การบริหารเป็นมรรคที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2545, น.26) นักบริหารจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพราะการบริหารมีลักษณะเป็นการวินิจฉัยสั่งการที่เป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร (สุวรรณ์ ตูโยรัมย์, 2556, น. 15) การบริหารจึงต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ (เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์, 2548, น. 9) ใช้ทรัพยากร คน เงิน วัสดุ การจัดการ มาดำเนินการในรูปลักษณะของกิจกรรมต่างๆ (นัยนา เจริญผล, 2552, น. 12) ด้วยกระบวนการวางแผน การจัดการ การนำ การควบคุม เพื่อให้ การปฏิบัติกิจกรรมของบุคคลภายในองค์การมีเป้าหมายเดียวกันบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ไพฑูรย์ สุขผลานันท์, 2558, น. 10)

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการของผู้บริหารที่ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การนำ การควบคุม เพื่อใช้ทรัพยากร คน เงิน วัสดุ การจัดการในการปฏิบัติกิจกรรมของบุคคลภายในองค์การให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความสำคัญของการบริหาร

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะบทบาทและความสำคัญของการบริหารนั้น มีควบคู่กับอารยธรรมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จะอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก มีหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา มีการแบ่งงานกันทำตามลักษณะของความรู้ความสามารถ (เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์, 2548, น. 9) การบริหารมีความสำคัญต่อระบบปฏิบัติงานของมนุษย์ งานใดๆ จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยระบบการบริหารเป็นเครื่องชี้วัดขององค์กร (ไพฑูรย์ สุขผลานันท์, 2558, น. 12) ความสำเร็จขององค์กรส่งผลโดยตรงต่อผู้บริหาร การบริหารประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการนำและการใช้ภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยนและพัฒนางานให้ดีขึ้น (Hoy and Miskel, 2001, p.4)

อัจฉริยา วิริยาภิรมย์ (2550, น. 36-38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารที่มีต่อองค์กร ผู้บริหาร และต่อผู้ปฏิบัติงาน ไว้ดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญต่อองค์กร

- 1.1 ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้ตามนโยบายและเป้าหมาย
  - 1.2 ช่วยให้องค์กรพัฒนาไปสู่รูปแบบที่ทันสมัยได้มาตรฐาน
  - 1.3 ช่วยให้องค์กรมีความมั่นคง และพัฒนาไปในทิศทางและอัตราเร่งที่เหมาะสม
  - 1.4 ช่วยให้องค์กรดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบแบบแผน งานไม่ล่าช้า เพราะบุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจขั้นตอนและหน้าที่ในการทำงานเป็นอย่างดี
  - 1.5 ช่วยให้บรรยากาศการทำงานเป็นไปอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเพราะต่างมีความเข้าใจกัน
  - 1.6 ทำให้องค์กรมีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับ ศรัทธา จากบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร
2. ความสำคัญต่อผู้บริหาร
- 2.1 ช่วยให้ผู้บริหารจัดระบบงานได้อย่างเหมาะสม เพราะได้นำความรู้ทางเทคนิคการบริหารมาพัฒนาองค์กรให้เกิดความรวดเร็ว คล่องตัวในการดำเนินงานผลงานจึงออกมาในระยะเวลาที่เหมาะสม
  - 2.2 เป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนและมีเทคนิคในการบริหาร
  - 2.3 ช่วยในการบริหารงานของผู้บริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงไปตรงมาตามวัตถุประสงค์
  - 2.4 สร้างความเชื่อมั่นในการบริหารงานให้กับผู้บริหาร
  - 2.5 ช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในองค์กรได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องกับลักษณะงานและสถานการณ์ที่เป็นอยู่
  - 2.6 ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การควบคุมการทำงานทั้งองค์กรของผู้บริหารได้
  - 2.7 เป็นการจัดระเบียบและดูแลบุคลากรให้ทำงานเต็มความรู้ความสามารถของแต่ละคนให้มากที่สุดเพื่อประสิทธิผลของงาน
  - 2.8 ช่วยให้ผู้บริหารมอบหมายงานและสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้ โดยตรงตามความสามารถ เขาก็จะเกิดความภาคภูมิใจ และถือเป็นเกียรติ รวมทั้งตั้งใจในการทำงานให้กับองค์กร
  - 2.9 ผู้บริหารที่ใช้เทคนิคการบริหารจะตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์เพราะความสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้
3. ความสำคัญต่อผู้ปฏิบัติงาน
- 3.1 ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการยอมรับ ศรัทธา และสนับสนุนการดำเนินงานของผู้บริหาร และกล้าที่จะเสนอความคิดเห็น

- 3.2 ช่วยให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมั่นใจ เต็มใจ เต็มความสามารถ และเต็มเวลา
- 3.3 สามารถดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติงานของแต่ละคนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร
- 3.4 เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระในการทำงานอันจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน
- 3.5 เสริมสร้างกำลังใจ ความสามัคคีในการทำงาน และป้องกันการสมองไหลไปยังระบบงานเอกชน
- 3.6 ลดข้อขัดใจและข้อขัดแย้งระหว่างเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้บริหาร ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
- 3.7 ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทราบทิศทางในการทำงานและเกิดทักษะจากการทำงาน
- 3.8 ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำทรัพยากรขององค์กรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพราะผู้บริหารเปิดโอกาสให้ใช้ รวมทั้งจัดหาทรัพยากรใหม่ๆ ที่จำเป็นในการทำงานอยู่ตลอดเวลา

กล่าวสรุปได้ว่า การบริหารมีความสำคัญยิ่งต่อองค์กร ผู้บริหารที่ดีจะใช้ความสามารถบริหารจัดการระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ การมีทรัพยากรสนับสนุน มีกระบวนการประเมินที่ยุติธรรม เชื่อถือได้ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3 กระบวนการของการบริหาร

การบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อให้บุคคลต่างเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอนเป็นระบบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร (สุวรรณ ทุโยรัมย์, 2556, น. 18)

จร สุนทรายุทธ (ม.ป.ป., น. 56) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในกระบวนการบริหารการศึกษาว่ามี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) การเลือกวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กร และกำหนดว่าจะทำงานนั้นอย่างไร
2. การจัดองค์กร (Organizing) การนำเอาแผนงานที่กำหนดไว้มากำหนดหน้าที่สำหรับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะปฏิบัติภายในองค์กร เป็นการเริ่มต้นของกลไกในการนำเอาแผนงานไปสู่การปฏิบัติ

3. การนำ (Leading) เกี่ยวข้องกับการจูงใจ ภาวะผู้นำ และการสื่อสารระหว่างบุคคล องค์กรเพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ

4. การควบคุม (Controlling) หน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรฐานวัดผลการทำงานในองค์กร รวมทั้งการวัดผลการทำงานในปัจจุบันเพื่อกำหนดมาตรฐานขึ้น และเปรียบเทียบกับผลงานที่ทำได้เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการทำงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น

เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์ (2548, น. 12) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร ต้องมีการวางแผน การจัดการ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผล รวมทั้งการกระตุ้นหรือจูงใจ หรือถ้าจะพิจารณากระบวนการบริหารดังกล่าวข้างต้นออกเป็นส่วนๆ จะเห็นว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนที่ 1 การเตรียมการ ได้แก่ การตัดสินใจ การวางแผน และการจัดการ
  2. ส่วนที่ 2 การปฏิบัติการ ได้แก่ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การกระตุ้นจูงใจ
  3. ส่วนที่ 3 การควบคุมประเมินผล ได้แก่ การควบคุมงานและการประเมินผลงาน
- สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารเป็นหน้าที่ของผู้บริหารซึ่งดำเนินงานตามกระบวนการโดยเป็นผู้วางแผน ตัดสินใจ การจัดการ การจัดคนเข้าทำงาน การจูงใจ การสื่อสารระหว่างบุคคล การควบคุมงาน และการประเมินผลงาน เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

2. การบริหารการอาชีวศึกษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษา มาจากรากศัพท์ 2 คือ คำว่า อาชีวะหรืออาชีพ กับคำว่า ศึกษา เมื่อรวมกันเข้าเป็นอาชีวศึกษา ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ ส่วนในภาษาอังกฤษมีคำที่มีความหมายตรงกับอาชีวศึกษาหลายคำ เช่น

การอาชีวศึกษา (Vocational Education) หมายถึง การเตรียมบุคคลากรด้านฝีมือสำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพ สาขาหรืองาน ตามปกติจัดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งจะรวมทั้งการเรียนวิชาสามัญ การฝึกปฏิบัติ และวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สัดส่วนของวิชาเหล่านั้นอาจมีได้หลากหลายแต่ต้องเน้นภาคปฏิบัติ (UNESCO)

เทคนิคศึกษา (Technical Education) หมายถึง การศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นอุดมศึกษาตอนต้น เพื่อเตรียมกำลังคนระดับกลาง ได้แก่ ช่างเทคนิค ผู้ช่วยวิศวกร

หรือ ผู้บริหารระดับต้นให้กับหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน และการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อเตรียมวิศวกรและนักเทคโนโลยีในระดับที่สูงกว่า การเรียนจะรวมทั้งวิชาสามัญ วิชาทฤษฎี วิชาด้านวิทยาศาสตร์และเทคนิค รวมทั้งการฝึกทักษะที่เกี่ยวข้อง สัดส่วนของเทคนิคศึกษาอาจหลากหลายขึ้นอยู่กับประเภทของบุคลากรที่เรียนและระดับการศึกษา (UNESCO)

อาชีวและเทคนิคศึกษา (Vocational and Technical Education) หมายถึง กระบวนการศึกษาที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านทักษะหรือความชำนาญ (Psychomotor domain) ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive domain) และด้านเจตคติ (Affective domain) เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพตามที่ตนเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธีรวุฒิ บุญยโสภณ (2536, น. 3) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น มีต้นแบบมาจาก Professor Dr. Charles Prosser ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกงานด้านการพัฒนาระบบการอาชีวศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาจนเจริญก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรกำลังคนเพื่ออุตสาหกรรม โดยได้เสนอทฤษฎีการจัดการอาชีวศึกษาไว้ 16 ข้อ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดการอาชีวศึกษา จะแปรผันกับสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนได้รับการฝึกซึ่งจำลองสภาพแวดล้อมจริงที่ผู้เรียนต้องประสบก่อนสำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบอาชีพ
2. การฝึกอาชีพจะมีประสิทธิผล เมื่อการศึกษากระทำในลักษณะเดียวกันกับการทำงานจริง นั่นคือ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ใช้เครื่องมือเครื่องจักร เช่นเดียวกันกับที่ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในอาชีพนั้น
3. ประสิทธิผลของการอาชีวศึกษา จะแปรผันกับการฝึกอาชีพรายบุคคลโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีนิสัยในการคิดเป็นและทำเป็นสำหรับอาชีพนั้น
4. ประสิทธิผลของการอาชีวศึกษา จะแปรผันกับการจัดให้ผู้ฝึกอาชีพรายบุคคลได้ใช้ความสนใจ ความถนัดและใช้สมองของตนอย่างเต็มที่
5. การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิผลของช่างในแต่ละอาชีพ จะสามารถจัดให้แก่กลุ่มที่ต้องการและได้ประโยชน์จากการฝึกเท่านั้น
6. การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิผล จะแปรผันกับการฝึกประสบการณ์เฉพาะอย่างหลายๆ ครั้ง เพื่อสร้างพฤติกรรมของผู้เรียนที่ถูกต้องในการฝึกทักษะ รวมทั้งพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาขึ้น เพื่อให้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการทำงานทำ
7. การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิผลได้ต้องขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ซึ่งจะต้องมีประสบการณ์วิชาชีพสูงในการประยุกต์ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน

8. ในแต่ละอาชีพ ครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการผลิตช่างที่มีมาตรฐานขั้นต่ำได้ ในระดับหนึ่งและรักษามาตรฐานของการผลิตไว้ ถ้าการอาชีวศึกษาไม่สามารถจัดได้ถึงขั้นนี้แล้วก็จะไม่มีประสิทธิผล

9. การจัดการอาชีวศึกษาต้องตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันและต้องฝึกทักษะบุคคล เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานนั้น

10. การสร้างนิสัยของผู้เรียนในการปฏิบัติงาน จะได้ผลก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ฝึกทำงานจริงในโรงงาน ไม่ใช่ฝึกแต่แบบฝึกหัด หรือฝึกแบบลองผิดลองถูกในสถานศึกษาเท่านั้น

11. แหล่งข้อมูลของเนื้อหาสาระที่เชื่อถือได้ของการฝึกอบรมทักษะเฉพาะในแต่ละอาชีพจะมาจากแหล่งเดียวกันเท่านั้น คือจากประสบการณ์ของผู้ชำนาญงานของอาชีพนั้น

12. ในแต่ละอาชีพจะมีเนื้อหาอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นวิชาปฏิบัติของอาชีพนั้น โดยเฉพาะและไม่มีคุณค่าในทางปฏิบัติสำหรับอาชีพอื่น

13. การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อให้บริการ หรือตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยวิธีการที่กลุ่มบุคคลนั้นได้รับประโยชน์มากที่สุด

14. การอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จะแปรผันกับวิธีการสอนและความสัมพันธ์กับผู้เรียน โดยพิจารณาคุณลักษณะพิเศษของกลุ่มผู้เรียน

15. การบริหารอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อมีการจัดการศึกษาในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ แทนที่จะใช้มาตรฐานที่ตายตัวเกินไป

16. ในขณะที่รัฐพยายามลดค่าใช้จ่ายต่อหัวในการฝึกอบรม แต่ก็ต้องใช้งบประมาณขั้นต่ำจำนวนหนึ่งที่พอเพียงในการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิผลได้ ดังนั้น ถ้าหากรัฐไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณขั้นต่ำในการฝึกได้ ก็ไม่ควรให้มีการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาขึ้นมา

จากทฤษฎีทั้ง 16 ข้อ ที่กล่าวมานี้มุ่งให้ความสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาให้สามารถฝึกทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความชำนาญขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ดังนั้น สถาบันอาชีวศึกษาจึงต้องพิจารณาความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น ครูผู้สอน อุปกรณ์ช่วยสอน วัสดุฝึก เครื่องมือเครื่องจักร สถานที่ฝึกงานทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมาย

2.2 การจัดการอาชีวศึกษาของไทย

การอาชีวศึกษาไทยมีมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล ดังจะเห็นได้จากอาชีพต่างๆ เช่น ช่างทอง ช่างทองสัมฤทธิ์ ช่างทำอาวุธ ช่างทอผ้า และอื่นๆ ที่มีการสั่งสอนและถ่ายทอดกันมาเป็นรุ่นๆ จนถึงปัจจุบัน เพียงแต่ในสมัยโบราณไม่มีโรงเรียน หรือสถานที่ฝึกหัดฝึกสอนกันอย่างเป็นกิจจะลักษณะ สมยศ โลปวากุล (2559, น. 10) ได้กล่าวถึง ช่างสิบหมู่ ที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ คือ กลุ่มช่างผู้ทำงาน

ด้วยมือ ใช้แรงงานสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะไทยโบราณ ซึ่งรวมกลุ่มหม่กันตามความถนัดเป็นลึบๆ กลุ่ม ซึ่งก็ไม่ได้หมายความว่างานช่างศิลปะไทยโบราณมีลึบอย่างเท่านั้น

เมื่อเริ่มมีโรงเรียนเกิดขึ้นในประเทศไทยจึงเกิดมีสถานที่สำหรับสอนอาชีพให้คนไทย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2553, น. 25) ได้นำเสนอข้อมูลการจัดการศึกษาอาชีพว่ามีมาตั้งแต่ยุคสมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรม การอาชีวศึกษาเริ่มอย่างเป็นระบบบรรจุในโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 เป็นการศึกษาศิลปะ หมายถึง การเรียนวิชาเฉพาะให้เกิดความชำนาญ และในปี พ.ศ. 2443 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งแรก คือ โรงเรียนพาณิชยการที่วัดมหาพฤฒาราม และวัดราชบูรณะ ปี พ.ศ. 2446 จัดตั้งโรงเรียนเพาะช่าง พ.ศ. 2460 จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถม กสิกรรมในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 ได้ปรากฏคำว่า “อาชีวศึกษา” เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2481 พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสังกัดกระทรวงธรรมการ ให้จัดตั้งกรมขึ้นใหม่ 2 กรม คือ กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสายสามัญ และกรมวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษาสายอาชีพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2512 ได้รับการยกฐานะจากโรงเรียนเป็นวิทยาลัย ซึ่งแห่งแรก คือวิทยาลัยพาณิชยการพระนคร กระทรวงธรรมการ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงศึกษาธิการ และตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้นแทนกรมวิชาการ ในปี พ.ศ. 2522 กรมอาชีวศึกษามีวิทยาลัยอยู่ในสังกัด จำนวน 90 แห่ง และในปี พ.ศ. 2533 ได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) ในช่วงนี้มีผู้สนใจเรียนอาชีวศึกษามาก จึงจัดตั้งสถานศึกษาเพิ่ม 20 แห่ง ในช่วงปี พ.ศ. 2533-2535

ปี พ.ศ. 2524 ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2524 และในปี พ.ศ. 2527 ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2527 และหลักสูตรประกาศนียบัตรเทคนิค พ.ศ. 2527 ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 ได้มีการส่งเสริมแนวคิด “การอาชีวครบวงจร” และได้มีการจัดตั้ง “สำนักงานโครงการพิเศษ” เป็นหน่วยงานภายในมีหน้าที่ประสานงานกับสำนักงานโครงการพิเศษและรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง และงานพัฒนาชนบท และปี พ.ศ. 2530 ได้มีการจัดตั้ง “วิทยาลัยการอาชีพ” โดยมีเป้าหมายที่จะจัดการศึกษาทุกประเภท วิชาชีพและทุกหลักสูตรทั้งในและนอกระบบการศึกษา ในปี พ.ศ. 2535-2539 ได้มีโครงการจัดตั้งวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก จำนวน 93 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยการอาชีพระดับอำเภอ 60 แห่ง วิทยาลัย-สารพัดช่าง 25 แห่ง และวิทยาลัยเทคนิค 8 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา ในปีพ.ศ. 2540 จัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพเพิ่มอีกจำนวน 70 แห่ง วิทยาลัยเทคนิคจำนวน 19 แห่ง และวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว 2 แห่ง และในวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่วางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการอาชีวศึกษาจนถึงปัจจุบัน และกฎหมายที่ควบคุมการอาชีวศึกษาของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา

ซึ่งในปัจจุบันใช้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551 จากอดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถแสดงการพัฒนาการการอาชีวศึกษาในประเทศไทยได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงพัฒนาการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ยุคอดีต	ยุคเริ่มต้น	ยุคกลาง	ยุคปัจจุบัน
ก่อน พ.ศ. 2441	พ.ศ. 2441- พ.ศ. 2478	พ.ศ.2479 - พ.ศ.2483	พ.ศ. 2484-ปัจจุบัน
บรรพบุรุษสั่งสอนและถ่ายทอดวิชาอาชีพนับมาเป็นรุ่นๆ (ช่วง 10 หมู่)	มีการบรรจุ “โครงการศึกษาพิเศษ” ในระบบการศึกษา โดยเป็นการเรียนวิชาชีวะเฉพาะจนเกิดความชำนาญ และมีโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งแรก คือ โรงเรียนพาณิชยการที่วัดมหาพฤฒารามและวัดราชบูรณะ	อาชีวศึกษาถูกบรรจุในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 และปรากฏคำว่า “อาชีวศึกษา” เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย	กระทรวงธรรมการได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กระทรวงศึกษาธิการ” และตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรก และในปี พ.ศ. 2546 เปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จนถึงปัจจุบัน

หมายเหตุ. จาก “อนาคตภาพของการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า” โดย ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554, ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น, น. 16

2.3 รูปแบบและลักษณะการจัดการอาชีวศึกษาของไทยในปัจจุบัน

สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 นั้น สถานศึกษาสามารถจัดได้ 3 รูปแบบ คือ

2.3.1 การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2.3.2 การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ

การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

2.3.3 การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียน การสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2552, น. 3)

2.4 หลักสูตรการเรียนการสอน

2.4.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าเข้าศึกษา ใช้ระยะเวลา 3 ปี มี 7 ประเภทวิชา ได้แก่

- 1) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
- 2) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
- 3) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- 4) ประเภทวิชาศิลปกรรม
- 5) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- 6) ประเภทวิชาคหกรรม
- 7) ประเภทวิชาเกษตรกรรม

2.4.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นหลักสูตรที่รับผู้ที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเข้าศึกษา ใช้ระยะเวลา 2 ปี มี 9 ประเภทวิชา ได้แก่

- 1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
- 2) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
- 3) ประเภทวิชาศิลปกรรม
- 4) ประเภทวิชาคหกรรม
- 5) ประเภทวิชาเกษตรกรรม
- 6) ประเภทวิชาประมง
- 7) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- 8) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- 9) ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.4.3 ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ คณะกรรมการอาชีวศึกษา อาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้ หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

2.5 โครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

โครงสร้างการบริหารงานของวิทยาลัยเทคนิค, วิทยาลัยอาชีวศึกษา, วิทยาลัยการอาชีพ, และวิทยาลัยสารพัดช่าง เป็นโครงสร้างที่กำหนดขึ้นตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 โดยมีผู้อำนวยการวิทยาลัยเป็นผู้บริหารสูงสุด มีหน้าที่รับผิดชอบบุคลากรในสถานศึกษา บริหารกิจการของสถานศึกษา วางแผนปฏิบัติงาน ควบคุม กำกับดูแลเกี่ยวกับงานในฝ่ายต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร 2) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ 3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา 4) ฝ่ายวิชาการ โดยมีรองผู้อำนวยการ ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลปฏิบัติงานในฝ่ายตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ ในการช่วยบริหาร กิจการของวิทยาลัย วางแผนการปฏิบัติงาน การควบคุมดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานในฝ่ายและจะมี ผู้แทนฝ่าย หรือหัวหน้างาน ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรองผู้อำนวยการให้ปฏิบัติงานแทนในกรณี ที่รองผู้อำนวยการไม่สามารถปฏิบัติงานได้หรือไปปฏิบัติราชการตามที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ใน แต่ละฝ่ายยังแบ่งงานออกเป็นงานย่อยๆ สามารถจำแนกได้ดังนี้

2.5.1 ฝ่ายบริหารทรัพยากร แบ่งออกเป็นดังนี้

- 1) งานบริหารงานทั่วไป
- 2) งานบุคลากร
- 3) งานการเงิน
- 4) งานการบัญชี
- 5) งานพัสดุ
- 6) งานอาคารสถานที่
- 7) งานทะเบียน
- 8) งานประชาสัมพันธ์

2.5.2 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ แบ่งออกเป็น

- 1) งานวางแผนและงบประมาณ
- 2) งานศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ
- 3) งานความร่วมมือ
- 4) งานวิจัย พัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์
- 5) งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

- 6) งานส่งเสริมผลิตผล การค้าและประกอบธุรกิจ
- 7) งานฟาร์มและโรงงาน (เฉพาะสถานศึกษาที่เปิดสอน)

2.5.3 ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา แบ่งออกเป็น

- 1) งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา
- 2) งานครูที่ปรึกษา
- 3) งานปกครอง
- 4) งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน
- 5) งานสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา
- 6) งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน

2.5.4 ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็น

- 1) แผนกวิชา
- 2) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
- 3) งานวัดผลและประเมินผล
- 4) งานวิทยบริการและห้องสมุด
- 5) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 6) งานสื่อการเรียนการสอน

2.6 การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายเฉพาะในการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศ โดยมีบทบัญญัติให้ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ (มาตรา 6) และกำหนดให้จัดการอาชีวศึกษาได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษา (มาตรา 7) และกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีประกาศเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2556 และวันที่ 27 กันยายน 2556 ให้สถาบันการอาชีวศึกษาทั้ง 23 สถาบันเป็นหน่วยงานการศึกษา ตามมาตรา 4 (5) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 บัญญัติให้จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด คือ (1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

(2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (มาตรา 9) ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในแบบการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อจัดตั้งสถาบันเพื่อประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ตามคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ม.13) และได้จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา 19 แห่ง ในวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2555 ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555, น. 4-7)

2.6.1 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 10 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคนนทบุรี วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคธัญบุรี วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือพระนครศรีอยุธยา และวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2.6.2 สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 7 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคชัยนาท วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี แห่งที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี และวิทยาลัยเทคนิคอ่างทอง

2.6.3 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 10 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเทคนิคจุฬารัตน์ (ลาดขวาง) วิทยาลัยเทคนิคอาชีวศึกษา-ฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ วิทยาลัยเทคนิคนครนายก วิทยาลัยการอาชีพนครนายก วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคบูรพาปราจีน และวิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว

2.6.4 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 9 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี วิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษา-สุพรรณบุรี วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม

2.6.5 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 7 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ และวิทยาลัย-การอาชีพบางสะพาน

2.6.6 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 11 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคสิชล วิทยาลัยเทคนิคทุ่งสง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือนครศรีธรรมราช

วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช วิทยาลัยการอาชีพ-
นครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคชุมพร และวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

2.6.7 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 7 แห่ง
คือ วิทยาลัยเทคนิคระนอง วิทยาลัยเทคนิคพังงา วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี
วิทยาลัยประมงปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา และวิทยาลัยเทคนิคสตูล

2.6.8 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 3 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 9 แห่ง
คือ วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยประมง-
ปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ วิทยาลัย-
อาชีวศึกษาสงขลา และวิทยาลัยเทคนิคสตูล

2.6.9 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน
9 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี วิทยาลัย-
อาชีวศึกษาเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ (ชลบุรี) วิทยาลัยเทคนิคระยอง วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด
วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี และวิทยาลัยเทคนิคตราด

2.6.10 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ประกอบด้วย
สถานศึกษาจำนวน 10 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย วิทยาลัย-
เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย วิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ วิทยาลัยเทคนิคหนองบัวลำภู
วิทยาลัยเทคนิคเลย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี
และวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี

2.6.11 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ประกอบด้วย
สถานศึกษาจำนวน 4 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการนครพนม
วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพง และวิทยาลัยการอาชีพพนมไพรราชินีมุกดาหาร

2.6.12 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ประกอบด้วย
สถานศึกษาจำนวน 9 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม วิทยาลัย-
อาชีวศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น วิทยาลัยการอาชีพ-
ขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด และวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด

2.6.13 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ประกอบด้วย
สถานศึกษาจำนวน 7 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี
วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ วิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ วิทยาลัยเทคนิคยโสธร
และวิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ

2.6.14 สถาบันการอาชีวศึกษาศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 9 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ ปริสุทโธ วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ วิทยาลัยเทคนิค-บุรีรัมย์ วิทยาลัยเทคนิคคูเมือง วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์

2.6.15 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 7 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี-เชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง และวิทยาลัย-การอาชีพนวมินทร์ชินีแม่ฮ่องสอน

2.6.16 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 9 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย วิทยาลัยเทคนิคพะเยา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา วิทยาลัยเทคนิคน่าน วิทยาลัยเทคนิคแพร่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

2.6.17 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 8 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย วิทยาลัยเทคนิคอุตรดิตถ์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์

2.6.18 สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4 ประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 6 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และวิทยาลัยเทคนิคอุทัยธานี

2.6.19 สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสถานศึกษาจำนวน 13 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง วิทยาลัยเทคนิคดุสิต วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสวภา วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการเขตพูน วิทยาลัย-พณิชยการธนบุรี วิทยาลัยช่างทองหลวง และวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก

2.7 สถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ประกอบด้วย 7 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัย-อาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล และวิทยาลัย-การอาชีพบางสะพาน สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 มีการบริหารจัดการภายใต้นโยบายใน ระดับต่างๆ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 หมวด 5 ที่กำหนดว่า รัฐต้อง ดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกๆระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับ

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาชาติ ภูมิหายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีแนวคิดที่ต่อเนื่องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 ที่มีแนวคิดในการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมและการเมือง สำหรับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) ที่สาระสำคัญยังคงเน้นในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเช่นเดียวกันโดยมีวิสัยทัศน์ว่าคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพซึ่งมีเป้าหมายเพื่อการนำสู่แผนการปฏิบัติว่าคนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนอีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่มาตรา 81 กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดบทบาทบัญญัติไว้ในหมวด 3 กำหนดให้การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่ง ในหมวด 4 กำหนดแนวการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพทั้งการศึกษาในระบบและ นอกระบบ

2.7.1 สถานศึกษาภายใต้สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

- 1) วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ตั้งอยู่เลขที่ 89 หมู่ 12 ตำบลลาดใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โทร 0-3471-1440 โทรสาร 0-3471-1470 website : www.ivecr5.ac.th ปัจจุบันจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ ระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ สาขาวิชาแมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ สาขาวิชาเขียนแบบและเครื่องกล สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาช่างเทคโนโลยีและสารสนเทศ สาขาวิชาช่างก่อสร้าง สาขาวิชาช่างเทคนิคพื้นฐาน สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก สาขาวิชาเลขานุการ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาแฟชั่นและสิ่งทอ และสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ
- 2) วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร ตั้งอยู่เลขที่ 927 ถนนเศรษฐกิจ 1 ตำบลมหาชัย อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร โทร 0-3441-1248 , 086-301-8051 โทรสาร 0-3441-1185

website: www.skntc.ac.th ปัจจุบันจัดการเรียนการสอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ ระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาที่เปิดสอนได้แก่ สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาช่างก่อสร้าง สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาเลขานุการ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สาขาวิชาแมคคาทรอนิกส์ และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3) วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 115 ถนนบริพัตร ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โทร 0-3242-5432 โทรสาร 0-3242-5705 ต่อ 105 website: www.pbtc.ac.th ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ ระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาที่เปิดสอนได้แก่ สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาช่างก่อสร้าง สาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรม และ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

4) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 300 ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โทร 0-3242-5557 โทรสาร 0-3242-5557 ต่อ 111 website : www.pbpvc.ac.th ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ ระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาเลขานุการ สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาสัมพันธ์ธุรกิจ สาขาวิชาการโรงแรม และสาขาวิชาการท่องเที่ยว

5) วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่เลขที่ 302 ถนนสละชีพ ตำบลเกาะหลักอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โทร 0-3261-1130 โทรสาร 0-3260-1588 website: www.pktc.ac.th ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ ระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาที่เปิดสอนได้แก่ สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาช่างก่อสร้าง สาขาวิชาช่างแมคคาทรอนิกส์ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาสัมพันธ์ธุรกิจ สาขาวิชาเทคนิคพื้นฐาน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการโรงแรม

6) วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล ตั้งอยู่เลขที่ 3/64 ถนนเลียบบัง ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โทร 0-3252-0500 website: www.kkwind.ac.th ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ-

ชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต และหลักสูตรระยะสั้น สาขาวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ สาขาวิชาเทคนิคพื้นฐาน สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย สาขาวิชาศิลปะโฆษณา สาขาวิชาศิลปะประดิษฐ์ สาขาวิชาอาหาร-ขนม และสาขาวิชาเสริมสวย

7) วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน ตั้งอยู่เลขที่ 101 หมู่ 1 ตำบลทองมงคล อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โทร 0-3252-0500 website: www.bspsc.ac.th ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างเชื่อมโลหะ สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการจัดการโรจิสติกส์และซัพพลายเชน

3. หลักธรรมาภิบาล

3.1 ความเป็นมาของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลในประเทศไทย ได้นำมาใช้ตั้งแต่สมัยพระมหากษัตริย์ทรงปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ทรงปกครองโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมจนถึงรัชกาลปัจจุบัน ซึ่งการปกครองที่ได้รับความนิยมและกล่าวถึงทุกวันนี้คือ การปกครองแบบพ่อปกครองลูกในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการนำรูปแบบระบบบริหารราชการของประเทศตะวันตก ซึ่งมีการแบ่งงานเป็นกระทรวงและกรมต่างๆ มาใช้และได้ขยายระบบราชการ เพื่อให้การบริหารงานครอบคลุมทั่วประเทศ ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงการปกครองและนำระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้ในปี พ.ศ. 2475 (นภสนันท์ ศรีคุณ, 2559, น. 25) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 การตัดสินใจระดับชาติอยู่ในมือของข้าราชการระดับสูง ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาของคนไทยยังต่ำ สื่อมวลชนยังไม่มีพลังและไม่มีกลไกการมีส่วนร่วม หรือการตรวจสอบของประชาชน ผู้ใช้อำนาจยุคหลังๆ มองข้ามคุณธรรมในการปกครอง เป็นสาเหตุสำคัญทำให้ประเทศต้องประสบกับปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี 2540 และในเดือนสิงหาคม 2540 ก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จะแล้วเสร็จและมีผลบังคับใช้ ประเทศไทยอยู่ท่ามกลางกระแสวิกฤติที่มีสภาพเศรษฐกิจเลวร้ายลงทุกวัน จนต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2540 โดยได้มีการกำหนดเงื่อนไขในสัญญาให้รัฐบาลไทยปฏิบัติตามหลายประการ สัญญาข้อหนึ่งระบุว่า ประเทศไทยจะต้องให้มีธรรมาภิบาล ในระบบต่างๆ ของประเทศ

ซึ่งก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากนักวิชาการ นักธุรกิจ นักบริหาร สื่อมวลชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่เคลื่อนไหวทางสังคม ก่อให้เกิดการปฏิรูปทางสังคม ทั้งระบบ (เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์, 2548, น. 20) รัฐบาลขณะนั้นเห็นความจำเป็นที่ประเทศชาติ ต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาล จึงมอบหมายให้สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute : TDRI) ดำเนินการค้นคว้าวิจัย เพื่อหาแนวทางทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นและพัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้เสนอหลักการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักธรรมาภิบาล คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นรูปแบบให้ส่วนราชการ (นภัสนันท์ ศรีคุณ, 2559, น. 26) และนายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบดังกล่าวเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2542 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นมา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542, น. 7-8) ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในประกาศ ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 120 ตอนที่ 100 ก วันที่ 9 ตุลาคม 2546 โดยเหตุผลในการประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้คือ เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และประชาชนได้รับการบริการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546, 2546)

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเกิดจากวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงถึงประชาชน และธรรมาภิบาลยังเป็นความเชื่อพื้นฐานของการนำมาใช้แก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของไทย โดยใช้เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการองค์กรระดับต่างๆ ของรัฐ ให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เปิดเผย โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

3.2 ความหมายของธรรมาภิบาล

“ธรรมาภิบาล” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Good governance” ซึ่งคำแปลของสองคำนี้ คำว่า “Good” แปลว่าดี และคำว่า “Governance” แปลว่า การกำกับที่ดีการดูแลอย่างดี คำว่า Government แปลว่า รัฐบาล Govern แปลว่า การปกครอง และ Governance แปลว่า ตลาดหลักทรัพย์ของไทยใช้คำว่า การกำกับดูแลกิจการคำว่า “Good governance” ภาครัฐใช้คำว่าธรรมรัฐ และธรรมาภิบาลส่วนภาคเอกชนจะใช้คำว่า “บรรษัทภิบาล”

หรือ “การกำกับดูแลกิจการที่ดี” ดังนั้นธรรมาภิบาลหรือ “Good governance” จึงหมายถึงหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี เช่นในองค์การหรือในหน่วยงานราชการไม่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง งานไม่ด้อยประสิทธิภาพ (กฤษฎ์ อุทัยรัตน์, 2546, น. 171)

คำว่า ธรรมาภิบาลมาจากคำ 2 คำ คือ ธรรมาภิบาล = ธรรมา+อภิบาล ธรรมา หมายถึง ความดี ความถูกต้อง ความประพฤติดี ประพฤติชอบ อภิบาล หมายถึง การปกครอง การบำรุงรักษา หรือการบริหารธรรมาภิบาล จึงหมายถึง การบริหารอย่างเป็นธรรม การบริหารจัดการที่ดีหรือการบริหารอย่างโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม (หวน พิณรุพันธ์, 2548, น.59) การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรม เป็นแนวทางที่นำมาใช้ในการบริหารงานภายในปัจจุบันอย่างแพร่หลายด้วยเหตุผลเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ (พรพิทักษ์ ชอบใหญ่, 2558, น. 9) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยภาคสำคัญ 3 ภาค คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน มีความสัมพันธ์เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ประเวศ วะสี, 2541) อังน ใน ประวิทย์ ไชยรักษ์, 2556, น. 33) มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ (ธีรยุทธ บุญมี, 2541, น. 1) ผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม ที่มีบุคคลทั้งในและสถาบันทั้งในภาครัฐและเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกัน อาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้ (อานันท์ ปันยารชุน, 2547) ทั้งนี้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องใช้หลักประชาธิปไตย เคารพในสิทธิมนุษยชน โดยมีการเชื่อมโยงความถูกต้อง เป็นธรรม สุจริต โปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม ให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่อย่างสันติ มีความเข้มแข็ง ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ (นภัสนันท์ ศรีคุณ, 2559, น. 27)

กล่าวสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล คือ กลไก เครื่องมือ หรือแนวทาง ที่ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงภาคเศรษฐกิจ การเมือง สังคม โดยการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เน้นการเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของสังคมให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อ ความถูกต้อง ความเป็นธรรม ความสุจริต ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ

3.3 ความสำคัญของธรรมาภิบาล

วิกฤตทางเศรษฐกิจของไทยที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ทำให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาการขาดการปกครองที่ดีเพื่อการบริหารประเทศ ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่มีความเชื่อพื้นฐานว่า เป็นสิ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ (ประวิทย์ ไชยรักษ์, 2556, น. 29) การพัฒนาเศรษฐกิจจะได้ผลดีนั้น ต้องมีการบริหารจัดการที่ดีด้านการเมือง และเศรษฐกิจของผู้ปฏิบัติการในทุกระดับ (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี 2544 อ้างใน เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์, 2548, น. 27) สร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อผลประโยชน์ให้กับคนทุกระดับทั้งในภาครัฐและเอกชน สามารถเปิดเผย ตรวจสอบได้ และต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตัดสินใจ (อานันท์ ปันยารชุน, 2541, น. 47) ธรรมาภิบาล สามารถนำมาใช้ในการจัดการศึกษาโดยกำหนดให้มีการกระจายอำนาจบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถแก้ปัญหาทางด้านการบริหารและจัดการศึกษา ซึ่งมีปัญหาเรื่องการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางและขาดเอกภาพทั้งด้านนโยบายและการบริหาร (วิชัย ตันศิริ, 2549, น. 15) ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องสร้างคุณลักษณะในการบริหารประจำตัว เพื่อให้เกิดซึ่งความเป็นธรรมในการบริหารงาน มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง (ไพฑูริย์ สุขผลานันท์, 2558, น. 24)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลคือ การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานบนพื้นฐานการสร้างความสัมพันธ์ของทุกภาคส่วน การให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม โดยมีการกระจายอำนาจ มีการสร้างความเสมอภาค และการบริหารด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้

3.4 หลักธรรมาภิบาลในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546

หลักธรรมาภิบาลในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546, 2546) เป็นกฎหมายที่ออกตามอำนาจในมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับ มาตรา 3/1 และมาตรา 71/10 แห่งระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กล่าวว่าบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- 1) เกิดประโยชน์สูงสุดของประชาชน
- 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

- 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ
- 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

3.5 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลเป็นเรื่องเกี่ยวกับกรอบ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทาง หรือวิธีปฏิบัติ ในการพิจารณาองค์ประกอบของธรรมาภิบาลในที่นี้คือพิจารณาจากการนำ แนวนโยบายและหลักเกณฑ์การปฏิบัติเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลของหน่วยงานหลักที่มีความสำคัญ ได้แก่ องค์การระหว่างประเทศ และหน่วยงานราชการภาครัฐ (บุษบง ชัยจริญวัฒน์ และบุญมี ลี, 2544, น. 10-16) ในส่วนของหน่วยงานของรัฐ จะได้พิจารณาถึงสำนักนายกรัฐมนตรีสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการข้าราชการพลเรือน

3.5.1 เมื่อปี พ.ศ. 2542 สำนักนายกรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ วาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้นและ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 โดยทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, 2542, น. 11-12) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีได้ระบุถึง หลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล เน้นการ กำหนดเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยงานราชการเพื่อถือปฏิบัติ ดังนี้

- 1) **หลักนิติธรรม** เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับ ให้ทันสมัยและเป็น ธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล
- 2) **หลักคุณธรรม** เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน พัฒนาค้นเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบ อาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
- 3) **หลักความโปร่งใส** เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมี กระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

4) *หลักการมีส่วนร่วม* เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ

5) *หลักความรับผิดชอบ* เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6) *หลักความคุ้มค่า* เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มี

3.5.2 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) ได้กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) คือหลักในการปกครอง การบริหารจัดการ การควบคุมดูแล กิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ ซึ่งได้มีการกำหนดความหมายสำคัญของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้ง 10 องค์ประกอบ ไว้ดังนี้

1) *หลักประสิทธิผล (Effectiveness)* คือผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทาง ยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2) *หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)* คือการบริหารงานราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3) *หลักการตอบสนอง (Responsiveness)* คือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย และมีความแตกต่าง

4) *หลักภาระรับผิดชอบ (Accountability)* คือการแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้น ควรอยู่ในระดับที่สองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5) *หลักความโปร่งใส (Transparency)* คือ กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งแจ้งได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อันไม่ต้องห้าม ตามกฎหมายได้อย่างเสรีโดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

6) *หลักการมีส่วนร่วม (Participation)* คือ กระบวนการที่ข้าราชการประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7) *หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)* คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจ จากส่วนราชการส่วนกลาง ให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชน ดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควรรวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8) *หลักนิติธรรม (Rule of Law)* คือ การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9) *หลักความเสมอภาค (Equity)* คือ การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่นๆ

10) *หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented)* คือ การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

3.5.3 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544) ได้กล่าวถึงหลักธรรมมาภิบาล มีสาระสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ

หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม ซึ่งหลักการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และการให้บริการของรัฐ

อาจสรุปได้ว่าองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของแต่ละบุคคล หน่วยงาน และองค์การต่างๆ มีความแตกต่างกันบ้าง แต่นโยบาย หลักเกณฑ์และการปฏิบัติจะอยู่ภายใต้กรอบของหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 นั้น จะประกอบด้วยหลัก 6 ประการ ซึ่งสรุปสาระสำคัญของหลักการแต่ละหลักได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม

เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์ (2548, น. 36) กล่าวถึงหลักนิติธรรม คือการใช้กฎหมาย กติกาต่างๆ รวมถึงกฎหมาย ระเบียบ วินัย หรือข้อบังคับต่างๆ โดยใช้กฎหมายหรืออำนาจอย่างชอบธรรม และต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544, น. 15) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การตรา กฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึง สิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก ซึ่งในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกา ที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุมตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาค และ บุญสืบ โพธิ์ศรี (2559, น. 220) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้หลักนิติธรรมกับการบริหารสถานศึกษานั้น เป็นหลักการในการใช้กฎหมาย เป็นบรรทัดฐานในการปกครอง กฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึงตัวบทกฎหมาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกาหรือข้อตกลงในระดับต่างๆ โดยการใช้กฎหมายดังกล่าวต้องยุติธรรม ชัดเจน เสมอภาค ความเป็นธรรม และมีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตาม ด้วยกระบวนการยุติธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยสันติสุขในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การกำหนดกฎ ระเบียบ และวิธีดำเนินการ ให้เป็นไปตามหลักกฎหมาย มีความทันสมัย เป็นธรรม เสมอภาคและเป็นที่ยอมรับของสังคม

2. หลักคุณธรรม

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, น. 82) กล่าวถึงหลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ปลอดจากการทำผิดวินัย ปลอดจากการทำผิดกฎหมาย ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์ (2548, น. 36) ได้ให้ความหมายของหลักคุณธรรม หมายถึง ผู้ปฏิบัติจะต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของ

การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์ (2548, น. 41) ได้กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ สามารถแสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการทำงานต่าง ๆ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสามัคคี มีความผูกพันกับองค์กร ซึ่งเป็นพลังให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ไพฑูรย์ สุขผลนันท์ (2558, น. 29) กล่าวว่าหลักการมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้รับรู้ แสดงความคิดเห็นตลอดจนช่วยเหลือในการตัดสินใจปัญหาที่สำคัญ และรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากความคิดของตน นำมาพิจารณาและปรับใช้กับสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ การเสนอข้อคิดเห็น การแสดงความคิดเห็น และบุญสืบ โพธิ์ศรี (2559, น. 222) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วมคือการประยุกต์ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของกันและกัน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประชาชน สถานประกอบการได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติหรือตัดสินใจตลอดจนร่วมสนับสนุนติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติสิ่งๆ ที่ตนร่วมตัดสินใจ เพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง บุคลากร และชุมชนทุกภาคส่วน มีส่วนรับรู้ เสนอความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ต่อกระบวนการตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. หลักความรับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544, น. 15) ได้ให้ความหมายของหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่รวมถึงความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน ทางด้าน ประชา ฤทธิผล (2550, น. 30) ได้ให้ความหมายของหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, น. 82) ได้ให้ความหมายของหลักความรับผิดชอบ หมายถึง หลักการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสาธารณะและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบในผลงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะและมีระบบติดตามผล และ นภัสนันท์ ศรีคุณ (2559, น. 37) ได้กล่าวว่าหลักความรับผิดชอบ คือการพยายามทำให้ทุกคนทุกฝ่ายตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนแก่สถานศึกษา และการเอาใจใส่ในปัญหาสาธารณะ รวมทั้งมีความกระตือรือร้น

ในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างโดยพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้ และกล้ายอมรับผลจากการกระทำของตน

สรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การที่ทุกคน ทุกฝ่ายตระหนักในภาระหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อสังคม มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา กล้ายอมรับผลที่จะเกิดจากการกระทำ หรือการตัดสินใจของตนเอง ยอมรับข้อบกพร่องพร้อมแก้ไขเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

6. หลักความคุ้มค่า

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544, น. 15) ได้ให้ความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน ด้าน เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์ (2548, น. 41) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด หมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน มีการรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล คำนึงถึงผลระยะยาวและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการและพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง อีกทั้ง ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550, น.50) ได้ให้ความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การพัฒนาที่ยั่งยืน รัฐจะต้องบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม คำนึงถึงความประหยัดคุ้มค่า ทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ โดยยึดถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด และ ไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558, น. 29) กล่าวว่าหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมสูงสุด มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า รักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ การนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำอีก ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในแหล่งชุมชนหรือตามท้องถิ่น นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่าหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมถึงการรณรงค์ให้รัฐรักทรัพยากร การใช้อย่างสร้างสรรค์ และการรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน

3.6 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน เป็นการบริหารที่ทำให้เกิดความสมดุลในหน่วยงานและทำให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความ

มั่นใจในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน จึงถือได้ว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่สามารถผลักดันให้โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ ทั้งในระดับโรงเรียนและระดับประเทศ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, น. 76) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษาว่า หลักการดังกล่าวจะทำให้บุคลากรและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. เป็นการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
2. กล้าตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง
3. ไม่ถูกชี้นำในการตัดสินใจและการทำงาน
4. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและการตัดสินใจ
5. เป็นการทำงานที่โปร่งใสไม่เลือกปฏิบัติ
6. เป็นการสร้างหลักประกันคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษาได้มีการปรับการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา (มาตรา 31-38) ให้ความสำคัญในการกระจายอำนาจ (มาตรา 39-40) ลงมาในระดับต่างๆ จนถึงสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

3.6.1 นโยบายการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1) นโยบายการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ (2557) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขึ้น เพื่อปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ต้งามในการยึดมั่น ความซื่อสัตย์ และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งกระบวนการและเป้าหมายคือร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและยอมรับในศักยภาพของบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการเสริมสร้างพลังภายใน (Empowerment) ของบุคคลรวมทั้งการให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของเยาวชนอันจะนำไปสู่การดำเนินงานแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

2) เป้าหมาย

มุ่งเน้นที่การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมแก่ผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อร่วมกันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้อง เป็นกระบวนการที่ต้องทำงานเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งต้องอาศัยทั้งความต่อเนื่องและระยะเวลา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้เรียนที่จะช่วยกันร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมขับเคลื่อน ดังนั้น เป้าหมายของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษานั้น ต้องเปิดโอกาสผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันแก้ไขปัญหา ผ่านการทำกิจกรรมเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับทั้งตัวผู้ดำเนินกิจกรรม และผู้เข้าร่วมกิจกรรม ภายใต้หลักการพัฒนาผู้เรียนเชิงบวก ที่มุ่งเน้นดึงศักยภาพและพลังบวกที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนทุกคนมาเสริมสร้างและพัฒนาเป็นทักษะในการจัดการชีวิตของตนเองมิให้ตกเป็นเป้าหมายของขบวนการทุจริต คอร์รัปชัน ดังนั้น วิธีการดำเนินงานจึงมุ่งเน้นที่การจัดกิจกรรมสร้างการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ดำเนินการ โดยตัวผู้เรียนเป็นการปลูกฝังค่านิยมการไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ ตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยจนถึงขบวนการในระบบโครงสร้าง เพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งในระยะยาว (โตไปไม่โกง)

3) ภารกิจของสถานศึกษา

- (1) จัดส่งรองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และครูที่ปรึกษาองค์การวิชาชีพของหน่วยเข้าร่วมประชุมชี้แจงกรอบแนวทางการดำเนินงานในระดับภาค
- (2) ดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการโดยบูรณาการร่วมกับการดำเนินกิจกรรมองค์การวิชาชีพในสถานศึกษา
- (3) จัดระบบและครูที่ปรึกษา ที่จะคอยให้การสนับสนุน ฝึกฝนและสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะรับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมโดยผู้เรียนเอง
- (4) กำกับติดตาม กระตุ้น การจัดกิจกรรม และรายงานผลการดำเนินงานของผู้เรียนให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้สอดคล้องกับกำหนดการนำเสนอผลงานของโครงการ
- (5) รวบรวมข้อมูล และรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้คณะกรรมการติดตามระดับจังหวัดทราบ เพื่อคัดเลือกสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์และพัฒนาต่อยอดในปีงบประมาณต่อไป
- (6) สรุปรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4) การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา

- ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้
- (1) ชี้แจงให้บุคลากรทุกระดับทราบเรื่องการมีส่วนร่วม เช่น การจัดทำบอร์ดฟังก้อนเสนอจากครูผู้สอน การดำเนินงานต่างๆ มีการประชุมย่อยกับผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วส่งข้อเสนอให้ผู้บริหาร

- (2) สนับสนุนทรัพยากร
- (3) เป็นผู้สื่อสารเรื่องยอมรับการมีส่วนร่วม
- (4) ร่วมรับผลของสิ่งที่จะเกิดขึ้น
- (5) รับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา

5) การบริหารชั้นเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารชั้นเรียน ดังนี้

- (1) ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมการเลือกหัวหน้าชั้นเรียน
- (2) บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง
- (3) มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน
- (4) ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย
- (5) ครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้
- (6) ผู้เรียนมีส่วนในการตั้งกฎ กติกา ในชั้นเรียน
- (7) มีกิจกรรมที่สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษากลับคิดกล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวมมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ ทำงานด้วยความโปร่งใส เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เล็งเห็นความสำคัญของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา จึงได้กำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาโดยผู้บริหาร และคณะกรรมการร่วมดำเนินการให้เป็นรูปธรรมและบูรณาการโครงการกิจกรรมไปสู่นักเรียนเพื่อเป็นพื้นฐานป้องกันการทุจริตและการนำไปสู่ความเข้มแข็งในระยะยาว

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ประชา ฤทธิผล (2550) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าหลักนิติธรรมมีการใช้อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือหลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษานครศรีธรรมราชทั้ง 6 ด้าน ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ไม่แตกต่างกัน

นัยนา เจริญพล (2552) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมพบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขอนแก่น ตามประเภทของสถานศึกษาระหว่างกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค อาชีวศึกษากับกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ สารพัดช่าง เกษตรฯ โดยรวมพบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประวิทย์ ไชยรักษ์ (2556) ทำการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 พบว่า

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ประเภทของการจัดการศึกษา และอาชีวศึกษาจังหวัด มีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลโดย ภาพรวมแตกต่างกันอยู่เป็นนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร

3. แนวทางการพัฒนา ควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ วิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ควรมุ่งเน้นด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักการมีส่วนร่วม

สุวรรณีย์ ตูโยรัมย์ (2556) การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. ระดับการปฏิบัติจริงตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความ คิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศและตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด บุรีรัมย์ ไม่แตกต่างกัน

ไพฑูริย์ สุขผลานันท์ (2558) การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า 1) สภาพการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ การทำงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

อาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นภสนันท์ ศรีคุณ (2559) แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านจำแนกตามการบริหารงาน พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สภาพพึงประสงค์การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก รายด้านจำแนกตามการบริหารงานในระดับมาก โดยด้านการบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการบริหารวิชาการ และการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

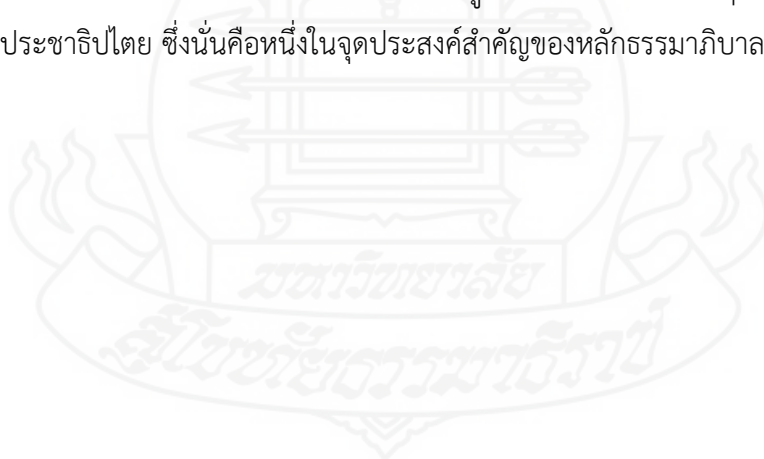
2. แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าความคิดเห็นความเหมาะสมของแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความเหมาะสมสูงสุด คือส่งเสริมให้บุคลากรจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้บูรณาการทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระหว่างกลุ่มสาระข้อมูลบหมายการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคลากรและข้อมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รองลงมาคือพัฒนาระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของโรงเรียน และข้อที่มีระดับความเหมาะสมต่ำสุด คือ ให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Macella (2553, p. 46) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างคณะผู้บริหารโรงเรียนของเขตการศึกษา Morongo กลุ่มตัวอย่างของคณะผู้บริหารโรงเรียนในเมือง San Bernadino มลรัฐแคลิฟอร์เนียได้ เจตนาเพื่อค้นหาว่าการปฏิบัติหน้าที่ประจำจะส่งผลกระทบต่อหรือมีอิทธิพลต่อการบริหารงานโรงเรียนอย่างไรบ้าง ซึ่งในอดีตการทำงานที่มีประสิทธิภาพคือการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน งานวิจัยนี้จึงทำเพื่อวิเคราะห์ จำแนก หาค่าเชิงพรรณนา ศึกษาความได้เปรียบในการตั้งคณะบริหารโรงเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดกับนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนของตนมากกว่าคณะทำงานในอดีต นี่คือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับการศึกษาของเขตการศึกษา Morongo ข้อมูลได้เปรียบเทียบให้เห็นว่าไม่ว่าจะใช้ลักษณะพิเศษอันไหนหลักธรรมาภิบาลก็จะส่งผลเหมือนกัน คือ ทำให้การดำเนินงานภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ตามหลักธรรมาภิบาลประสบความสำเร็จอย่างชัดเจน ผลการศึกษาบอกว่าคณะบริหาร

โรงเรียนควรมีภาวะผู้นำ และยึดความต้องการของนักเรียนเป็นศูนย์กลางด้วยก็จะทำให้ระดับความสำเร็จในการบริหารงานสูงมากขึ้นอีก เพราะฉะนั้นคณะผู้บริหารโรงเรียนควรปรับโครงสร้างใหม่ จะได้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ทำให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ และนำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารการศึกษาที่ดีขึ้นต่อไป

Kemmet (2005, p. 32) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้พบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้เชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้ เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมถึงไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครอง นอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจด้อยชั้น เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครองซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นคือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา และ หัวหน้างาน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำนวน 7 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 314 คน

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน
- 2) หัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 90 คน
- 3) หัวหน้างาน จำนวน 189 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 35 คน และ การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 162 คน รวมทั้งสิ้น 197 คน โดย วิธีการกำหนดดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น ผู้อำนวยการ จำนวน 7 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 28 คน รวมเป็น 35 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

1.2.2 หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดย การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคกลาง 5 ปีการศึกษา 2563 แยกตามประเภทของสถานศึกษา

ประเภทของสถานศึกษา	ผู้บริหาร	ตำแหน่ง (คน)		จำนวน (คน)	
		หัวหน้า สาขาวิชา	หัวหน้า งาน	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค					
1. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร	5	13	27	40	23
2. วิทยาลัยเทคนิค สมุทรสงคราม	5	19	27	46	26
3. วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี	5	9	27	36	21
4. วิทยาลัยเทคนิค ประจวบคีรีขันธ์	5	14	27	41	24
รวม	20	55	108	163	94
กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และ วิทยาลัยการอาชีพ					
5. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี	5	11	27	38	22
6. วิทยาลัยการอาชีพบาง สะพาน	5	10	27	37	22
7. วิทยาลัยการอาชีพวังไกล กังวล	5	14	27	41	24
รวม	15	35	81	116	68
รวมทั้งสิ้น	35	90	189	279	162

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ซึ่งผู้วิจัย สร้างขึ้น ตามกระบวนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย แบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ประเภทสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหาร
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) การใช้หลักนิติธรรม
- 2) การใช้หลักคุณธรรม
- 3) การใช้หลักความโปร่งใส
- 4) การใช้หลักการมีส่วนร่วม
- 5) การใช้หลักความรับผิดชอบ
- 6) การใช้หลักความคุ้มค่า

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5
ระดับ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์เอกสาร บทความ หนังสือ และงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล หลักการ แนวคิดการบริหาร
สถานศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร
สถานศึกษา โดยนำหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติและแนวทางการแก้ไข
ปรับปรุง

3.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบข้อคำถาม
เพื่อแก้ไขให้เหมาะสม

3.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับความครอบคลุมและความตรงเชิงเนื้อหา รวมทั้งความถูกต้องเหมาะสมด้านการใช้ภาษาของ
แบบสอบถามเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ (ภาคผนวก จ)

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความสมบูรณ์ ความตรงเชิงเนื้อหาของคำถามแต่ละข้อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- +1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.6 นำผลการพิจารณาตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ มาหาความตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจนในภาษาเพื่อพิจารณาลงความเห็นว่าข้อคำถามนั้นแต่ละข้อสามารถวัดตัวแปรที่ศึกษาได้หรือไม่จากการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ 3 ใน 5 คนขึ้นไป โดยการหาค่าความตรงของแบบสอบถาม (Index of Consistency, IOC) ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความตรง จะใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งข้อคำถามในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 มีจำนวน 60 ข้อ

3.6.1	หลักนิติธรรม	จำนวน 11 ข้อ
3.6.2	หลักคุณธรรม	จำนวน 11 ข้อ
3.6.3	หลักความโปร่งใส	จำนวน 11 ข้อ
3.6.4	หลักการมีส่วนร่วม	จำนวน 5 ข้อ
3.6.5	หลักความรับผิดชอบ	จำนวน 10 ข้อ
3.6.6	หลักความคุ้มค่า	จำนวน 12 ข้อ

3.7 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร หัวหน้างาน และหัวหน้าแผนกวิชา ในสถานศึกษาที่ไม่สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำนวน 30 คน จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเที่ยง 0.97 (ภาคผนวก ฉ)

3.8 นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก จ หน้า 106) เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 (ภาคผนวก ง)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาราช ถึงผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพอัมพวา และวิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ (ภาคผนวก ค)

4.1.2 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาราช ถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำนวน 7 สถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (ภาคผนวก ค)

4.1.3 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้งหมดส่งถึงกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 197 ฉบับ กำหนดเวลาตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์

4.1.4 เมื่อครบกำหนดนัดหมาย ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.1.5 ระยะเวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม 2563 ถึงวันที่ 1 กันยายน 2563

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1) แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายลักษณะพื้นฐานของข้อมูล

2) แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean, $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, S.D.)

เกณฑ์ในการแปลความหมายการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ได้กำหนดระดับคะแนนในการแปลความหมายไว้ ดังนี้

4.50 - 5.00	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด)

3) การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา วิเคราะห์โดยสถิติที่ (t-test Independent)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างานของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำนวน 7 แห่ง ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 197 ฉบับ และได้แบบสอบถามกลับคืนมา 197 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง และประเภทสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำแนกเป็น โดยรวม, รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์โดยสถิติที (t-test Independent)

โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$(\bar{X})$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
(S.D.)	แทน	ค่าส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
Sig	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ
อายุราชการ ระดับการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง และประเภท
สถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
(Percentage)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา
และหัวหน้างาน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม n = 197	ร้อยละของ กลุ่มตัวอย่าง
1. เพศ		
1.1 ชาย	95	48.20
1.2 หญิง	102	51.80
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	7	3.60
2.2 30 – 40 ปี	59	29.90
2.3 41 – 50 ปี	57	28.90
2.4 มากกว่า 50 ปี	74	37.60
3. อายุราชการ		
3.1 น้อยกว่า 6 ปี	38	19.30
3.2 6 – 10 ปี	30	15.20
3.3 11 – 15 ปี	37	18.80
3.4 16 - 20 ปี	19	9.60
3.5 21 – 25 ปี	32	16.20
3.6 มากกว่า 25 ปี	41	20.80
4. ระดับการศึกษา		
4.1 ปริญญาตรี	83	42.10
4.2 ปริญญาโท	103	52.30
4.3 สูงกว่าปริญญาโท	11	5.60

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม n = 197	ร้อยละของ กลุ่มตัวอย่าง
5. ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง		
5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	35	17.80
5.2 หัวหน้าสาขาวิชา	54	27.40
5.3 หัวหน้างาน	108	54.80
6. ประเภทสถานศึกษา		
6.1 วิทยาลัยเทคนิค	114	57.90
6.2 วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษา	83	42.10

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 เพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 48.20 เมื่อจำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่จะมีอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 และเมื่อจำแนกตามอายุราชการ ส่วนใหญ่มีอายุราชการมากกว่า 25 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 เมื่อพิจารณาถึงประเภทสถานศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาประเภทกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 114 คนคิดเป็นร้อยละ 57.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของ
วิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำแนกเป็น โดยรวม
รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard deviation)

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหาร
สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยภาพรวม และ
รายด้าน

การใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n = 197)		การแปลค่า
	($\bar{X}$)	S.D.	
1. หลักนิติธรรม	4.12	0.56	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.15	0.56	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.11	0.66	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.11	0.58	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.27	0.63	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	4.14	0.66	มาก
เฉลี่ยรวม	4.15	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.61) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าสูงสุดไปต่ำสุด คือ
ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.63) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.56)
ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.66) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.56)
ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.58) และด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.66)

เมื่อแยกพิจารณาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยจำแนกตามรายด้านและรายข้อปรากฏผลดังตารางที่

4.3 – 4.8

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหาร
สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		การแปลค่า
	(n = 197)		
	($\bar{x}$)	S.D.	
1. สถานศึกษาออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน	4.12	0.69	มาก
2. สถานศึกษากำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติ ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.42	0.64	มาก
3. สถานศึกษามีการชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษา	4.30	0.69	มาก
4. กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	4.07	0.84	มาก
5. กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาสามารถปฏิบัติได้ เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค	4.07	0.87	มาก
6. ผู้บริหารมีการพิจารณาสั่งการ มอบหมายงานด้วยความเป็นธรรมตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา	4.12	0.80	มาก
7. ผู้บริหารมีการแบ่งแยกงาน ชี้แจงขอบข่าย ภาระงานและ มอบหมายบุคลากรในการทำหน้าที่ให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ	4.05	0.81	มาก
8. ผู้บริหารมีการให้อิสระในการทำงานแก่บุคลากรที่ได้รับ มอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ กฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับ	4.25	0.81	มาก
9. ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผล การปฏิบัติ ตามกฎระเบียบหรือข้อตกลงของสถานศึกษา	4.12	0.77	มาก
10. ผู้บริหารมีการสนับสนุน ส่งเสริม และยกย่องชมเชยบุคลากร ที่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา	4.00	0.78	มาก
11. ผู้บริหารมีการตักเตือน หรือลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา	3.85	0.87	มาก
รวม	4.12	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักนิติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติ ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ 2) สถานศึกษามีการชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.69) ลำดับต่อมา คือ 3) ผู้บริหารมีการให้อิสระในการทำงานแก่บุคลากรที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.81) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ผู้บริหาร มีการตักเตือน หรือลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.87)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		การแปลค่า
	(n = 197)		
	($\bar{X}$)	S.D.	
1. สถานศึกษามีความเป็นกัลยาณมิตรในการอยู่ร่วมกัน	4.15	0.71	มาก
2. ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความเมตตากรุณา	4.29	0.72	มาก
3. ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาด้วยความเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม	4.07	0.87	มาก
4. บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.14	0.66	มาก
5. บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ และ ตรงต่อเวลา	4.22	0.66	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อปลูกฝังและปลูกจิตสำนึก ด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่บุคลากรและนักเรียน นักศึกษา	4.09	0.71	มาก
7. ผู้บริหารเป็นผู้มีความอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง	4.06	0.82	มาก
8. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน	4.02	0.81	มาก
9. บุคลากรมีการปฏิบัติต่อกันด้วยความเสมอภาค ยุติธรรม	4.19	0.71	มาก
10. สถานศึกษาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร และ จัดการเรียนการสอน	4.39	0.67	มาก
11. ผู้บริหารให้การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง	4.08	0.79	มาก
รวม	4.15	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร และจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ 2) ผู้บริหาร ปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความเมตตากรุณา ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.72) ลำดับต่อมา คือ 3) บุคลากรใน สถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะและตรงต่อเวลา ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.66) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.81)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักความ โปร่งใส

หลักความโปร่งใส	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n = 197)		การแปลค่า
	($\bar{X}$)	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาการบริหาร	4.04	0.80	มาก
2. สถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการ ปฏิบัติงานในการบริหารทุกด้าน	4.09	0.77	มาก
3. การพิจารณาความดี ความชอบเป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้	4.03	0.82	มาก
4. การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษากระทำในรูปของ คณะกรรมการ	4.13	0.82	มาก
5. สถานศึกษามีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็น ปัจจุบันตรงกับความเป็นจริง พร้อมเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไป	4.11	0.76	มาก
6. สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอ ผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชน	4.18	1.55	มาก
7. สถานศึกษามีระบบติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลงานด้านต่างๆ	4.11	0.79	มาก
8. สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้	4.20	0.72	มาก
รวม	4.11	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11,
S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมและ
สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.72)
รองลงมาคือ 2) สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อ
สาธารณชน ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 1.55) ลำดับต่อมา คือ 3) การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา
กระทำในรูปของคณะกรรมการ ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.82) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การ
พิจารณาความดี ความชอบเป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรมและสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X}$ = 4.03,
S.D. = 0.82)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหาร
สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n = 197)		การแปลค่า
	($\bar{X}$)	S.D.	
1. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และวางแผน การจัดการศึกษา	4.12	0.79	มาก
2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการ จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.12	0.78	มาก
3. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของ สถานศึกษา	4.01	0.78	มาก
4. สถานศึกษาทำงานในรูปแบบการทำงานเป็นทีม	4.13	0.73	มาก
5. บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ปัญหาก่อนการ ดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน	4.09	0.74	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะทำงาน สรุปผล การประเมิน และกำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา	4.22	0.69	มาก
7. สถานศึกษามีคณะกรรมการกำกับ ติดตามผล รายงานผลการ ดำเนินงานให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบทุกระยะ	4.12	0.73	มาก
8. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนรับรู้ในผลงาน ของการบริหารของสถานศึกษา	4.11	0.72	มาก
รวม	4.11	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$,
S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดตั้ง
คณะทำงาน สรุปผล การประเมิน และกำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา
($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ 2) สถานศึกษาทำงานในรูปแบบการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.13$,
S.D. = 0.73) ลำดับต่อมา คือ 3) สถานศึกษามีคณะกรรมการกำกับ ติดตามผล รายงานผลการ
ดำเนินงานให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบทุกระยะ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.73) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ
คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.78)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหาร
สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักความ
รับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		การแปลค่า
	(n = 197)		
	($\bar{X}$)	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากร มีความ ตระหนักและรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	4.32	0.68	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างขององค์การใน รูปแบบการกระจายอำนาจ	4.11	0.79	มาก
3. ผู้บริหารมีการจัดทำคำสั่งสถานศึกษาให้แก่บุคลากรที่ รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ได้รับทราบ	4.31	0.74	มาก
4. ผู้บริหารและครูผู้สอนทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและภารกิจของตนเอง	4.32	0.67	มาก
5. สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานชัดเจน	4.37	0.67	มาก
6. บุคลากรมีส่วนรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในการ ปฏิบัติงาน	4.30	0.65	มาก
7. สถานศึกษามีการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนปลูกจิตสำนึกให้ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อและกล้าที่จะยอมรับผลจาก การกระทำของตน	4.50	2.99	มากที่สุด
8. สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างตรงไปตรงมาตามอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ	4.15	0.75	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หลักความรับผิดชอบ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n = 197)		การแปลค่า
	($\bar{X}$)	S.D.	
9. สถานศึกษามีมาตรการให้คุณให้โทษกับบุคลากรตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องยุติธรรม	4.04	0.79	มาก
10. บุคลากรมีการอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย	4.29	0.69	มาก
รวม	4.27	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและ ก่อสร้างที่ยอมรับผลจากการกระทำของตน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 2.99) รองลงมาคือ 2) สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานชัดเจน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.67) ลำดับต่อมา คือ 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและภารกิจของตนเอง ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.67) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ สถานศึกษามีมาตรการให้คุณให้โทษกับบุคลากรตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องยุติธรรม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.79)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n = 197)		การแปลค่า
	($\bar{X}$)	S.D.	
1. สถานศึกษาจัดให้มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษาเพื่อประกอบการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน	4.10	0.74	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

หลักความรับผิดชอบ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n = 197)		การแปลค่า
	($\bar{X}$)	S.D.	
2. สถานศึกษามีการรณรงค์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร และนักเรียนมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.20	0.77	มาก
3. สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการศึกษา แก่ทุกฝ่ายอย่างเสมอภาคและตามความจำเป็นและเหมาะสม	4.13	0.85	มาก
4. สถานศึกษามีการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยคำนึงถึงประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.98	0.93	มาก
5. สถานศึกษามีการนำเทคนิควิธีการบริหารงานแบบใหม่ที่เห็นว่าเหมาะสมมาใช้สำหรับบางงานที่สถานศึกษาไม่ต้องทำเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา เช่น การจ้างเหมาเฉพาะงาน	3.86	0.92	มาก
6. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำ และใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.11	0.79	มาก
7. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ หรือดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่	4.20	0.71	มาก
8. สถานศึกษามีการควบคุมกำกับ ติดตามให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเต็มความรู้ ความสามารถ และเต็มเวลา	4.20	0.77	มาก
9. สถานศึกษามีการติดตาม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและ การแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว ทันการ	4.22	0.76	มาก
10. สถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ตามลำดับความสำคัญ โดยเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.18	0.84	มาก
11. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานแบบ มุ่งเน้นผลงาน	4.27	0.80	มาก
12. ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนางานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าตาม แผนงาน	4.20	0.87	มาก
รวม	4.14	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการปฏิบัติงานแบบมุ่งเน้นผลงาน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือ 2) สถานศึกษามีการ ติดตาม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและการแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็วทันการ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.76) ลำดับต่อมา คือ 3) สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ หรือดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.71) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ สถานศึกษามีการนำเทคนิควิธีการบริหารงานแบบใหม่ que เห็นว่าเหมาะสมมาใช้สำหรับบางงานที่ สถานศึกษาไม่ต้องทำเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา เช่น การจ้างเหมาเฉพาะงาน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.92)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์โดยค่าสถิติที (t-test- Independent)

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ
สถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา
โดยรวมและรายด้าน

การใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษา	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
หลักนิติธรรม	4.10	0.52	4.15	0.62	-0.64	.52
หลักคุณธรรม	4.09	0.56	4.25	0.55	-2.06	.04*
หลักความโปร่งใส	4.03	0.69	4.22	0.61	-2.06	.04*
หลักการมีส่วนร่วม	4.07	0.55	4.17	0.63	-1.26	.21

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษา	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
หลักความรับผิดชอบ	4.16	0.70	4.42	0.47	-2.89	.00*
หลักความคุ้มค่า	4.07	0.69	4.23	0.60	-1.79	.08
รวม	4.09	0.62	4.24	0.58	-1.35	.11

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบพบว่าสถานศึกษาประเภทกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับ กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ
วิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา
ด้านหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
1. สถานศึกษาออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับ เหตุการณ์ปัจจุบัน	4.06	0.72	4.19	0.65	-1.32	.19
2. สถานศึกษากำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติ ถูกต้อง ตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.48	0.63	4.34	0.65	1.58	.12
3. สถานศึกษามีการชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองมีความรู้ ความ เข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตน ตามกฎระเบียบ และข้อบังคับ ของสถานศึกษา	4.29	0.63	4.33	0.77	-.35	.73
4. กฎระเบียบ ข้อบังคับของ สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	4.08	0.91	4.06	0.72	.16	.88
5. กฎระเบียบ ข้อบังคับของ สถานศึกษาสามารถปฏิบัติได้ เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค	4.06	0.91	4.08	0.80	.18	.86
6. ผู้บริหารมีการพิจารณาสั่งการ มอบหมายงานด้วยความเป็นธรรม ตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของ สถานศึกษา	4.10	0.80	4.14	0.83	-.41	.68

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

หลักนิติธรรม	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
7. ผู้บริหารมีการแบ่งแยกงาน ชี้แจง ขอข่าย ภาระงานและมอบหมาย บุคลากรในการทำหน้าที่ให้ตรงกับ ความรู้ความสามารถ	4.00	0.79	4.11	0.84	-0.93	.36
8. ผู้บริหารมีการแบ่งแยกงาน ชี้แจง ขอข่าย ภาระงานและมอบหมาย บุคลากรในการทำหน้าที่ให้ตรงกับ ความรู้ความสามารถ	4.35	0.75	4.11	0.87	2.09	.04*
9. ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการ ติดตามประเมินผล การปฏิบัติตาม กฎระเบียบหรือข้อตกลงของ สถานศึกษา	4.04	0.73	4.22	0.81	-1.54	.13
10. ผู้บริหารมีการสนับสนุน ส่งเสริม และยกย่องชมเชยบุคลากร ที่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือ ข้อตกลงของสถานศึกษา	3.90	0.72	4.13	0.82	-2.06	.04
11. ผู้บริหารมีการตักเตือน หรือลงโทษ บุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของ สถานศึกษา	3.75	0.91	3.99	0.79	-1.93	.06
รวม	4.10	0.52	4.15	0.62	-0.64	0.52

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ = 4.10 และ 4.15 ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 2 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีการแบ่งแยกงาน ซึ่งแจ้งขอข่วยภาระงานและมอบหมายบุคลากร ในการทำหน้าที่ให้ตรงกับความรู้ความสามารถ 2) ผู้บริหารมีการสนับสนุน ส่งเสริม และ ยกย่องชมเชยบุคลากร ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
1. สถานศึกษามีความเป็นกัลยาณมิตร ในการอยู่ร่วมกัน	4.10	0.73	4.23	0.67	-1.30	.19
2. ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วย ความเมตตากรุณา	4.33	0.67	4.23	0.79	1.00	.32
3. ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรใน สถานศึกษาด้วยความเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม	4.06	0.89	4.07	0.85	-.09	.93
4. บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดี	4.01	0.71	4.33	0.54	-3.40	.00*
5. บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ และตรงต่อเวลา	4.03	0.66	4.49	0.57	-5.20	.00*

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

หลักคุณธรรม	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
6. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมอบรม เพื่อปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกด้าน คุณธรรม จริยธรรม แก่บุคลากร และนักเรียน นักศึกษา	3.96	0.75	4.28	0.61	-3.21	.00*
7. ผู้บริหารเป็นผู้มีความอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง	4.09	0.76	4.02	0.90	0.54	.59
8. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย ในการบริหารงาน	3.96	0.78	4.10	0.86	-1.12	.26
9. บุคลากรมีการปฏิบัติต่อกันด้วย ความเสมอภาค ยุติธรรม	4.12	0.79	4.28	0.57	-1.52	.13
10. สถานศึกษาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร และ จัดการเรียนการสอน	4.32	0.68	4.49	0.63	-1.87	.06
11. ผู้บริหารให้การสนับสนุนเพื่อ การพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง	3.96	0.75	4.23	0.82	-2.35	.02*
รวม	4.09	0.56	4.25	0.55	-2.06	.04*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของ
กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการ
บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ = 4.09 และ 4.25 ตามลำดับ)
และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 3 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) บุคลากรในสถานศึกษาประพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดี 2) บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ และตรงต่อเวลา และ 3) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่บุคลากรและนักเรียน นักศึกษา ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาการบริหาร	3.96	0.84	4.16	0.74	-1.74	.08
2. สถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานในการบริหารทุกด้าน	4.00	0.79	4.22	0.73	-1.97	.05
3. การพิจารณาความดี ความชอบเป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้	3.96	0.84	4.13	0.79	-1.50	.13
4. การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษากระทำในรูปของคณะกรรมการ	4.08	0.84	4.20	0.78	-1.07	.19
5. สถานศึกษามีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบันตรงกับความเป็นจริงพร้อมเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไป	4.00	0.82	4.27	0.65	-2.44	.01*

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

หลักความโปร่งใส	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
6. สถานศึกษามีการรายงานผลการ ปฏิบัติงานประจำปีเสนอ ผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อ สาธารณชน	4.15	1.93	4.22	0.80	-0.30	.76
7. สถานศึกษามีระบบติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลงานด้าน ต่างๆ	4.00	0.78	4.25	0.79	-2.24	0.26
8. สถานศึกษามีการส่งเสริมและ สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้	4.10	0.72	4.35	0.71	-2.46	.01*
รวม	4.03	0.69	4.22	0.61	-2.06	.04*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของ
กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการ
บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ = 4.03 และ 4.22 ตามลำดับ)
และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 2 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน
ตรงกับความเป็นจริง พร้อมเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไป 2) สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้
บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม	กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
1. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และวางแผนการจัดการศึกษา	4.00	0.74	4.28	0.83	-2.46	.01*
2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.11	0.76	4.12	0.80	-.057	.95
3. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.01	0.71	4.00	0.87	0.78	.938
4. สถานศึกษาทำงานในรูปแบบการทำงานเป็นทีม	4.00	0.74	4.31	0.68	-3.03	.00*
5. บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ปัญหาก่อนการดำเนินงานระหว่างดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน	4.08	0.74	4.11	0.75	-.27	.78
6. สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะทำงานสรุปผล การประเมิน และกำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา	4.19	0.70	4.25	0.68	-.60	.54

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

หลักการมีส่วนร่วม	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
7. สถานศึกษามีคณะกรรมการกำกับ ติดตามผล รายงานผลการ ดำเนินงานให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบทุก ระยะ	4.06	0.73	4.19	0.72	-1.25	.21
8. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ให้ ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ในผลงานของการ บริหารของสถานศึกษา	4.10	0.69	4.13	0.76	-.34	.73
รวม	4.07	0.55	4.17	0.63	-1.26	.21

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของ
กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการ
บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ = 4.07 และ 4.17 ตามลำดับ)
และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในแต่ละ
รายการ พบว่ามีจำนวน 2 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) สถานศึกษา
เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และ
วางแผนการจัดการศึกษา 2) สถานศึกษาทำงานในรูปแบบการทำงานเป็นทีม ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบ	กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากร มีความตระหนักและรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	4.23	0.73	4.46	0.57	-2.39	.01*
2. สถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างขององค์การในรูปแบบการกระจายอำนาจ	3.97	0.79	4.29	0.76	-2.81	.00*
3. ผู้บริหารมีการจัดทำคำสั่งสถานศึกษาให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ได้รับทราบ	4.12	0.79	4.57	0.59	-4.32	.00*
4. ผู้บริหารและครูผู้สอนทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของตนเอง	4.24	0.69	4.45	0.63	-2.19	.03*
5. สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานชัดเจน	4.27	0.67	4.49	0.65	-2.33	.02*
6. บุคลากรมีส่วนรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน	4.23	0.68	4.41	0.59	-1.96	.05
7. สถานศึกษามีการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อและ กล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน	4.49	3.91	4.51	0.55	-.034	.97

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

หลักความรับผิดชอบ	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
8. สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างตรงไปตรงมาตามอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ	3.99	0.80	4.36	0.62	-3.51	.00*
9. สถานศึกษามีมาตรการให้คุณให้โทษกับบุคลากรตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องยุติธรรม	3.92	0.83	4.20	0.69	-2.53	.01*
10. บุคลากรมีการอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย	4.17	0.75	4.46	0.55	-3.00	.00*
รวม	4.16	0.70	4.42	0.47	-2.89	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ = 4.16 และ 4.42 ตามลำดับ)

และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 8 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากร มีความตระหนักและรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ 2) สถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างขององค์การในรูปแบบการกระจายอำนาจ 3) ผู้บริหารมีการจัดทำคำสั่งสถานศึกษาให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ได้รับทราบ 4) ผู้บริหารและครูผู้สอนทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของตนเอง

5) สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานชัดเจน 6) สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างตรงไปตรงมาตามอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ 7) สถานศึกษามีมาตรการให้คุณให้โทษกับบุคลากรตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องยุติธรรม และ 8) บุคลากรมีการอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทของสถานศึกษาด้านหลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า	กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
1. สถานศึกษาจัดให้มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษาเพื่อประกอบการวางแผน และกำหนดวิธีการดำเนินงาน	4.03	0.78	4.20	0.68	-1.67	.10
2. สถานศึกษามีการรณรงค์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร และนักเรียนมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.09	0.85	4.35	0.61	-2.51	.01*
3. สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการศึกษาแก่ทุกฝ่ายอย่างเสมอภาคและตามความจำเป็นและเหมาะสม	4.11	0.92	4.16	0.74	-.360	.71
4. สถานศึกษามีการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยคำนึงถึงประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.87	1.02	4.14	0.78	-2.15	.03*

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

หลักความคุ้มค่า	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
5. สถานศึกษามีการนำเทคนิควิธีการ บริหารงานแบบใหม่ที่เห็นว่า เหมาะสมมาใช้สำหรับบางงานที่ สถานศึกษาไม่ต้องทำเองเพื่อลด ค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา เช่น การ จ้างเหมาเฉพาะงาน	3.69	0.99	4.08	0.75	-3.16	.00*
6. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครู จัดทำ และใช้แหล่งเรียนรู้อย่าง คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	3.99	0.82	4.27	0.72	-2.43	.02*
7. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน ให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ หรือดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่	4.18	0.72	4.23	0.70	-.52	.60
8. สถานศึกษามีการควบคุมกำกับ ติดตามให้บุคลากรได้ปฏิบัติงาน เต็มความรู้ ความสามารถ และเต็ม เวลา	4.07	0.82	4.37	0.68	-2.76	.00*
9. สถานศึกษามีการติดตาม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและการแก้ไข ปัญหาจากการปฏิบัติงานอย่าง รวดเร็ว ทันการ	4.18	0.76	4.28	0.77	-.93	.36
10. สถานศึกษามีการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการตามลำดับ ความสำคัญ โดยเน้นให้เกิด ประโยชน์สูงสุด	4.13	0.87	4.25	0.81	-.10	.32

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

หลักความคุ้มค่า	กลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค		กลุ่มวิทยาลัย อาชีวศึกษา และ วิทยาลัย การอาชีพ		ค่าสถิติ	
	(n = 114)		(n = 83)		(n = 197)	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	t	sig
11. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานแบบมุ่งเน้นผลงาน	4.25	0.86	4.29	0.71	-.301	.76
12. ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา งานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความ คุ้มค่าตามแผนงาน	4.20	0.89	4.19	0.85	.071	.943
รวม	4.07	0.69	4.23	0.60	-1.79	.08

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X}$ = 4.07 และ 4.17 ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 5 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการรณรงค์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร และนักเรียนมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 2) สถานศึกษามีการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยคำนึงถึงประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) สถานศึกษามีการนำเทคนิควิธีการบริหารงานแบบใหม่ที่เห็นว่าเหมาะสมมาใช้สำหรับบางงานที่สถานศึกษาไม่ต้องทำเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา เช่น การจ้างเหมาเฉพาะงาน 4) สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำ และใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และ 5) สถานศึกษามีการควบคุมกำกับ ติดตามให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเต็มความรู้ ความสามารถ และเต็มเวลา ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5” ผู้วิจัยใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5

1.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

2. สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา และหัวหน้างาน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ประเภทสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน หัวหน้าแผนกวิชา 90 คน และหัวหน้างาน 189 คน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำนวน 7 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 314 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 35 คน และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 162 คน รวมทั้งสิ้น 197 คน โดยวิธีการกำหนดดังนี้

3.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น ผู้อำนวยการ จำนวน 7 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 28 คน รวมเป็น 35 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

3.2.2 หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางจชีและมอร์แกน ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวน 162 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสำหรับ ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 จำนวน 60 ข้อ

5. วิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 จำนวน 7 สถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

5.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้งหมดส่งถึงกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 197 ฉบับ กำหนดเวลาตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์

5.3 เมื่อครบกำหนดนัดหมาย ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

6.2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายลักษณะพื้นฐานของข้อมูล

6.2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, S.D.)

6.2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา วิเคราะห์โดยสถิติที (t-test Independent)

7. สรุปการวิจัย

7.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 เพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 48.20 เมื่อจำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่จะมีอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 และเมื่อจำแนกตามอายุราชการ ส่วนใหญ่มีอายุราชการมากกว่า 25 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 เมื่อพิจารณาถึงประเภทสถานศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาประเภทกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 114 คนคิดเป็นร้อยละ 57.90

7.2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

ผลการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านหลักความ

โปร่งใส ซึ่งเมื่อแยกพิจารณาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยจำแนกตามรายด้านและรายข้อแต่ละด้านพบว่า

7.2.1 ด้านหลักนิติธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ
วิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติ ถูกต้อง
ตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ 2) สถานศึกษามีการชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง
มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษา
ลำดับต่อมา คือ 3) ผู้บริหารมีการให้อิสระในการทำงานแก่บุคลากรที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติ
หน้าที่ภายใต้ กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ผู้บริหารมีการ
ตักเตือน หรือลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา

7.2.2 ด้านหลักคุณธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ
วิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร และจัดการ
เรียนการสอน รองลงมาคือ 2) ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความเมตตากรุณา ลำดับต่อมา คือ
3) บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะและตรงต่อเวลา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน

7.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา
ของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา
ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ รองลงมาคือ 2) สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงาน
ประจำปีเสนอผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ลำดับต่อมา คือ 3) การใช้จ่ายงบประมาณของ
สถานศึกษากระทำในรูปของคณะกรรมการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การพิจารณาความดี
ความชอบเป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรมและสามารถตรวจสอบได้

7.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา
ของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการ สรุปลผล การประเมิน และกำหนด
แนวทางการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา รองลงมาคือ 2) สถานศึกษาทำงานในรูปแบบการ
ทำงานเป็นทีม ลำดับต่อมา คือ 3) สถานศึกษามีคณะกรรมการกำกับ ติดตามผล รายงานผลการ
ดำเนินงานให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบทุกระยะ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

7.2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน รองลงมาคือ 2) สถานศึกษามีนโยบายวิสัยทัศน์ และแผนงานชัดเจน ต่อมาคือ 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและภารกิจของตนเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ สถานศึกษามีมาตรการให้คุณให้โทษกับบุคลากรตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องยุติธรรม

7.2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานแบบมุ่งเน้นผลงาน รองลงมาคือ 2) สถานศึกษามีการติดตาม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและการแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว ทันท่วงที ลำดับต่อมา คือ 3) สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ หรือดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือ สถานศึกษามีการนำเทคนิควิธีการบริหารงานแบบใหม่ que เห็นว่าเหมาะสมมาใช้สำหรับบางงานที่สถานศึกษาไม่ต้องทำเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา เช่น การจ้างเหมาเฉพาะงาน

7.3 การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ตามประเภทสถานศึกษา ระหว่างวิทยาลัยเทคนิคกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยการอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบพบว่าสถานศึกษาประเภทกลุ่มวิทยาลัยเทคนิคกับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

7.3.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่มในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 2 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ผู้บริหาร มีการแบ่งแยกงาน ชี้แจงขอบข่ายภาระงานและมอบหมายบุคลากร ในการทำหน้าที่ให้ตรงกับความรู้ความสามารถ 2) ผู้บริหารมีการสนับสนุนส่งเสริม และ ยกย่องชมเชยบุคลากร ที่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

7.3.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรมธรรม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 3 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 2) บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ และตรงต่อเวลา และ 3) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่บุคลากรและนักเรียน นักศึกษา ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

7.3.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 3 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบันตรงกับความเป็นจริง พร้อมเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไป 2) สถานศึกษามีระบบติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลงานด้านต่างๆ และ 3) สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

7.3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 2 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และวางแผนการจัดการศึกษา 2) สถานศึกษาทำงานในรูปแบบการทำงานเป็นทีม ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

7.3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 8 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากร มีความตระหนักและรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ 2) สถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างขององค์การในรูปแบบการกระจายอำนาจ 3) ผู้บริหารมีการจัดทำคำสั่ง

สถานศึกษาให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ได้รับทราบ 4) ผู้บริหารและครูผู้สอนทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของตนเอง 5) สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานชัดเจน 6) สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างตรงไปตรงมาตามอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ 7) สถานศึกษามีมาตรการให้คุณให้โทษกับบุคลากรตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องยุติธรรม และ 8) บุคลากรมีการอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

7.3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่าในภาพรวมสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่มในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ามีจำนวน 5 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการรณรงค์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร และนักเรียนมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 2) สถานศึกษามีการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยคำนึงถึงประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) สถานศึกษามีการนำเทคนิควิธีการบริหารงานแบบใหม่ que เห็นว่าเหมาะสมมาใช้สำหรับบางงานที่สถานศึกษาไม่ต้องทำเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา เช่น การจ้างเหมาเฉพาะงาน 4) สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และ 5) สถานศึกษามีการควบคุมกำกับติดตามให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเต็มความรู้ ความสามารถ และเต็มเวลา ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

8. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย จำแนกตามวัตถุประสงค์ และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.1 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนัยนา เจริญพล (2552, น. 109) ที่พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม พบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความ

รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาของตนตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ตามที่ไพฑูริย์ สุขผลานันท์ (2558, น.24) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญยิ่ง ผู้บริหารจะต้องสร้างขึ้นเป็นคุณสมบัติประจำตัว และของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดซึ่งความเป็นธรรมในการบริหารงาน มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

8.2 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

สถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ และรองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม ข้อค้นพบนี้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปการศึกษา ตามยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติด้านการปฏิรูประบบบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school based management : SBM) เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีอำนาจในการจัดการ ตามหลักการกระจายอำนาจ เพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจสามารถบริหารและรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 21) และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ด้านหลักนิติธรรมพบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้แนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้อง มีการชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของ มีการให้อิสระในการทำงานแก่บุคลากรที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิทักษ์ ขอบใหญ่ (2558, น.61) เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือกฎ ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของครู นักเรียน ผู้ปกครองรวมถึงประชาชนในชุมชน ด้านหลักคุณธรรมจากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารหัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร และจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความเมตตากรุณา และ บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะและตรงต่อเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา เจริญผล (2552, น. 67) พบว่าสถานศึกษามีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ โดยสถานศึกษามีการรายงานผล

การปฏิบัติงานประจำปีเสนอผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิทย์ ไชยรักษ์ (2558, น. 13) เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ วิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ด้านหลักการมีส่วนร่วมพบว่าสถานศึกษามีการจัดตั้งคณะทำงาน สรุปผลการประเมินและกำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา และมีรูปแบบในการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของนัยนา เจริญผล (2552, น. 70) พบว่า สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะทำงาน สรุปผลการ ประเมินและกำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนางานของสถานศึกษา และมีรูปแบบในการทำงานเป็น ทีม เช่นเดียวกัน ด้านหลักความรับผิดชอบพบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศึกษามีการมุ่งเน้นให้ ครูผู้สอนปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน และสถานศึกษานโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558, น. 48) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ด้านหลัก ความคุ้มค่าพบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานแบบ มุ่งเน้นผลงาน และสถานศึกษามีการติดตาม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและการแก้ไขปัญหาจากการ ปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว ทันการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิทย์ ไชยรักษ์ (2556, น. 119) พบว่าสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานแบบมุ่งเน้นผลงาน

8.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ระหว่างกลุ่ม วิทยาลัยเทคนิค กับวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบต่อ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา เจริญผล (2552) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า หลักความโปร่งใส หลักความ รับผิดชอบต่อ และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.3.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ด้านหลักนิติธรรม ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ยกเว้นจำนวน 2 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ผู้บริหาร มีการ แบ่งแยกงาน ชี้แจงขอข่ายภาระงานและมอบหมายบุคลากร ในการทำหน้าที่ให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ ซึ่งวิทยาลัยเทคนิค มีการแบ่งแยกงาน และชี้แจงขอข่ายงานได้ดีกว่าวิทยาลัย อาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ และ 2) ผู้บริหารมีการสนับสนุน ส่งเสริม และ ยกย่องชมเชย

บุคลากร ที่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา ซึ่งวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพมีการปฏิบัติได้ดีกว่าวิทยาลัยเทคนิค

8.3.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ด้านหลักคุณธรรมธรรม ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ ยกเว้นจำนวน 3 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 2) บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ และตรงต่อเวลา และ 3) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่บุคลากร และนักเรียน โดยวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ปฏิบัติได้ดีกว่าวิทยาลัยเทคนิค

8.3.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ด้านหลักความโปร่งใส ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ ยกเว้นจำนวน 3 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบันตรงกับความเป็นจริง พร้อมเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไป 2) สถานศึกษามีระบบติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลงานด้านต่างๆ และ 3) สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ โดยวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ปฏิบัติได้ดีกว่าวิทยาลัยเทคนิค

8.3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ ยกเว้นจำนวน 2 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และวางแผนการจัดการศึกษา 2) สถานศึกษาทำงานในรูปแบบการทำงานเป็นทีม โดยวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ปฏิบัติได้ดีกว่าวิทยาลัยเทคนิค

8.3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่าในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ด้านหลักความรับผิดชอบ ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ ยกเว้นจำนวน 8 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากร มีความตระหนักและรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ 2) สถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างขององค์การในรูปแบบการกระจายอำนาจ 3) ผู้บริหารมีการจัดทำคำสั่งสถานศึกษาให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ได้รับทราบ 4) ผู้บริหารและครูผู้สอนทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของตนเอง 5) สถานศึกษามีนโยบาย

วิสัยทัศน์ และแผนงานชัดเจน 6) สถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างตรงไปตรงมาตามอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ 7) สถานศึกษามีมาตรการให้คุณให้โทษกับบุคลากรตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องยุติธรรม และ 8) บุคลากรมีการอุทิศตนต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย โดยวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ปฏิบัติได้ดีกว่าวิทยาลัยเทคนิค

8.3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ด้านหลักความคุ้มค่าในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ ยกเว้นจำนวน 5 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการรณรงค์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร และนักเรียนมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 2) สถานศึกษามีการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยคำนึงถึงประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) สถานศึกษามีการนำเทคนิควิธีการบริหารงานแบบใหม่ que เห็นว่าเหมาะสมมาใช้สำหรับบางงานที่สถานศึกษาไม่ต้องทำเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา เช่น การจ้างเหมาเฉพาะงาน 4) สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และ 5) สถานศึกษามีการควบคุมกำกับติดตามให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเต็มความรู้ ความสามารถ และเต็มเวลา โดยวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ ปฏิบัติได้ดีกว่าวิทยาลัยเทคนิค

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ทั้ง 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

9.1.1 ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 สามารถนำไปใช้ได้ในระดับมาก และไม่พบประเด็นปัญหา ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพควรส่งเสริมให้นำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 3 ด้านไปใช้ให้มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดต่อไป

9.1.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านนี้อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติต่ำสุดคือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ

บริหารจัดการศึกษามากขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้และเกิด
 ธรรมภิบาลในสถานศึกษาอย่างแท้จริง

9.1.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านนี้
 อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติต่ำที่สุดคือการพิจารณาความดี ความชอบเป็นไปด้วย
 ความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ สถานศึกษาควรกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการอย่าง
 ชัดเจนเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและยุติธรรม

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และมีการ
 กระจายอำนาจการมีส่วนร่วมทางการศึกษา ในการปฏิรูปการศึกษา เพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคล
 ชุมชน หน่วยงาน สถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริหารจัดการโรงเรียนให้
 มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การสร้างหลักสูตรอันเหมาะสมของท้องถิ่นที่ทันสมัย ทันโลก ผสมผสานกับ
 ภูมิปัญญาของท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ทำให้เกิดการประหยัดการใช้
 ทรัพยากร ในด้านต่างๆ และผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมจะมีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล ส่งผล
 ให้การจัดการศึกษาและระบบบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรมและ
 ตรวจสอบได้

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาเชิงคุณภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากลุ่ม
 วิทยาลัยเทคนิค กับกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา
 ภาคกลาง 5

9.2.2 ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของ
 สถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

9.2.3 ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารใน
 สถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- กฤษณ์ อุทัยรัตน์. (2546). *คัมภีร์ หัวบริหาร ยอดคนบริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์. (2548). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา 2552*. สืบค้นจาก <http://venr-4ac.th/sites/venr-4/files/5t182Rpishui06q2.pdf>.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมสัน ขจรชีพพันธุ์งาม. (2556). *กลยุทธ์และการจัดการเปลี่ยนแปลง On Change*. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.
- คอตเตอร์, จอห์น พี. (2552). *อะเซนส์ ออฟ เออร์เจ้นซี [A Sense of Urgency]*. (ณัฐยา สตินระการผล ผู้แปล). กรุงเทพฯ: ธมมการพิมพ์.
- งานส่งเสริมการเกษตร. (2557). *แนวการศึกษา ชุมชนวิชาการบริการการเปลี่ยนแปลงในงานส่งเสริมการเกษตร หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะนักส่งเสริมการเกษตรระดับชำนาญการพิเศษ*. สืบค้นจาก http://www.k-station.doae.go.th/kstation/wp-content/uploads/AEK_302.pdf.
- จรัส อติวิทนาภรณ์. (2554). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: เทมการพิมพ์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: เทพนิมิตการพิมพ์.
- ดวงนภา มกรานุรักษ์. (2554). *อนาคตภาพของการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า*. (ดุชนิพนธ์-ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์. (2554). แนวคิดและทฤษฎีการบริหารการเปลี่ยนแปลง. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง Innovation and Change Management*. (หน่วยที่ 9). นนทบุรี: สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2542). *คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธ สุนทรายุทธ. (ม.ป.ป.). *หลักการและทฤษฎีทางบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธวัช บุญมณี. (2550). *ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541). *สังคมเข้มแข็ง ธรรมรัฐแห่งชาติ ยุทธศาสตร์กู่หายหน้าประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ธีรวุฒิ บุญโยโสภณ. (2536). *การบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นภัสนันท์ ศรีคุณ. (2559). *แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. ม.ป.พ.
- นัยนา เจริญผล. (2552). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. (การค้นคว้าอิสระ-ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2558). *การพัฒนาองค์การและการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: ทริบเพิ้ล กรุ๊ป.
- บุญสืบ โพธิ์ศรี (2559). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนอาชีวศึกษา เพื่อมุ่งเน้นการผลิตแรงงานเพื่ออาชีพ*. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 216-229.
- ประชา ฤทธิผล. (2550). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ประวิทย์ ไชยรักษ์. (2556). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ปาริชาติ เทพอารักษ์. (2550). *สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลรากฐานสังคมอยู่เย็นเป็นสุข. วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 44, 1.

- พรพิทักษ์ ขอบใหญ่. (2558). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พระราชกฤษฎีกา. (ม.ป.ป.). ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546. *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา*, 120 (ตอนที่ 100 ก), 1-5.
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา (2551). สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th/webtcs/vinai/law/>.
- พิชาภพ พันธุ์แพ. (2555). *ผู้นำกับการจัดการการเปลี่ยนแปลง Leadership and Change Management*. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2552). *องค์การและการบริหารจัดการ*. นนทบุรี: ธิงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). *ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ : กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สุขผลานันท์. (2558). *การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ภักดี เมฆจำเริญ. (2556). *การบริหารการเปลี่ยนแปลง Managing Change and Transition*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ: ธรรมมลการพิมพ์.
- วิชัย ต้นศิริ. (2549). *โฉมหน้าการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545). *กระบวนการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นท์ติ้ง.
- ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ. (2557). *คู่มือการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา*. สืบค้นจาก <http://pdo.vec.go.th>.
- เสวต ต้นพลีรัตน์. (2547). เรื่องของวิศวกรนักบริหาร. *วารสารคณะวิศวกรรมศาสตร์*, 2(4), 4.
- สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5. (2562). *สถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5*. สืบค้นจาก <http://www.ivecr5.ac.th/>.
- สถาบันปวช อิงภาภรณ์. (2548). *ธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันปวช อิงภาภรณ์.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. (2546). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการปรับเปลี่ยน*. นนทบุรี: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ : แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ : แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา : Visionary Leadership : Concepts, Theories, and Case Study*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. (2558). *สารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38*. กรุงเทพฯ: งานนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *สารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วย การบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา.
- _____. (2555). *โครงสร้างการบริหารงานสถาบันการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา.
- _____. (2558). *การจัดการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.vec.go.th>.
- _____. (2562). *การจัดการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.vec.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). *การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- _____. (2544). *การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี รายงานประจำปี 2542 – 2543*. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)*. กรุงเทพฯ: พรีเมียร์ โพร.
- _____. (2556). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน กพร.).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง ราชกิจจานุเบกษา 10 สิงหาคม 2542*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- _____. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุเทพ พงส์ศรีวัฒน์. (2548). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ: ศาสตร์และศิลป์ สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: วิรัตน์ เอ็ดดูเคชั่น.

- สุวรรณ ทุโยรัมย์. (2556). *การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- เสาะ กลิ่นงาม. (2551). รูปแบบใหม่ของผู้ผู้นำในอนาคต : Leadership for the Future. *Management Science Journal*, 1(1), 7-13.
- หวน พิณรุฬห์. (2548). *การบริหารการศึกษานักบริหารมืออาชีพ*. นนทบุรี: พิณรุฬห์การพิมพ์.
- อภิรักษ์ ลิ้มกุล. (2557). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนวังเหนือวิทยา*. (การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- อัจฉริยา วิริยาภิรมย์. (2550). *เทคนิคการบริหาร*. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ-นครราชสีมา.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2541). *ธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจ. นานาทัศนะว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- _____. (2547). *ธรรมรัฐ (Good Governance)*. สืบค้นจาก http://Anandp.in.th/th_Speech/t04305.html.
- Bass, B.M. and Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership*. 2nd ed. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bennis and Nanus. (1985). *Leader : The Strategies for Taking Change*. New York: Harper and Row.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed. New York: Haper Collins.
- Dubrin, A. J. (1998). *Leadership : Research Finding, Practice and Skills*. Boston: Houghton Muffling.
- Hatch, T. (2009). *The Outside-Inside Connection : Educational Leadership*. New York: McGraw-Hill.
- Hoy, W.K. and Miskel. C.G. (2001). *Educational Administration : Theory-Research-Practice*. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Keller, R. (1992). Transformational Leadership and the Performance of Research and Development Project Groups. *Journal of Mannagement*, 18(3), 489-502.
- Kimmet, P. (2005). *The Politics of Good Governance in the Asean 4*. Master Degree. Griffith University.

- Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 4(5), 4483-A.
- Marcella, Caey-Cooper. (2005). *Education Governance of the Morongo Unified School*. District. Doctor's Thesis. Capella : Capella University'.
- Nanus, B. (1992). *Visionary Leadership : Creating a Compelling Sense of Direction for Your Organization*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Robbins. (2003). *Organization Behavior : Concept Controlversies and Application*. New Jersey: Pearson prentice hall.
- Zaccaro, S. J. and Banks, D. (2004). Leader Visioning and Adaptability : Bridging the Gap between Research and Practice on Developing the Ability to Manage Change. *Human Resource Management*, 43(4), 367-380.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๕๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางพชรมน ชีอตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษานี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๙๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๕๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน ดร.ณรงศ์ชัย สุขสวนธ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรสงคราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารสถานศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๙๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๕๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชลัท อุตถาวรยิ่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอัมพวา

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารสถานศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๙๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๕๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นายนิรันดร์ วงษ์จิว ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางพชรมน ชีอตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารสถานศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๘๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๕๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ ผู้อำนวยการหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๙๙

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
1	ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	ศาสตราจารย์ประจำภาควิชา ครุศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2	ดร.ผ่องพรรณ	จรัสจินดารัตน์ ผู้อำนวยการหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา
3	ดร.ณรงค์ชัย	สุขสวคนธ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง สมุทรสงคราม
4	ดร.ชลัท	อุยถาวรยิ่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอัมพวา
5	นายนิรันดร์	วงศ์จิ๋ว ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค สมุทรสงคราม

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๔๘๐

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรสงคราม

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
นักศึกษหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง ๕

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยเลือกสถานศึกษา
วิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรสงคราม ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชาและหัวหน้างาน ทั้งนี้ จะ
มิให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งาน
วิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวันเวลา
และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๒-๒๖๓๖๓๘๕

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๔๘๐

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอัมพวา

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
นักศึกษหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง ๕

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยเลือกสถานศึกษา
วิทยาลัยการอาชีพอัมพวา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชาและหัวหน้างาน ทั้งนี้ จะมีให้เป็น
การรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวันเวลา
และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๒-๒๖๓๖๓๘๕

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๕๖๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๙๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๕๖๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๙๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๕๖๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๘๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๕๖๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร

ด้วยนางพชรมน ชื่อดตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๙๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๕๖๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๘๘๙๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๕๖๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๙๙๙

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๕๖๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน

ด้วยนางพชรมน ชื่อตรง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ๕

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้างาน วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๙๑๘๓๘๙๙

ภาคผนวก ง

รายชื่อสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อสถานศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5

ที่	ชื่อสถานศึกษา	จังหวัด
1.	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร	สมุทรสาคร
2.	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม	สมุทรสงคราม
3.	วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี	เพชรบุรี
4.	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี	เพชรบุรี
5.	วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล	ประจวบคีรีขันธ์
6.	วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์
7.	วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์	ประจวบคีรีขันธ์

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความซึ่งตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) น้อยกว่า 30 ปี

( ) 30 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี

( ) มากกว่า 50 ปี

3. อายุราชการ

( ) น้อยกว่า 6 ปี

( ) 6 – 10 ปี

( ) 11 – 15 ปี

( ) 16-20 ปี

( ) 21-25 ปี

( ) มากกว่า 25 ปี

4. ระดับการศึกษา

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) สูงกว่าปริญญาโท

5. ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง

( ) ผู้บริหารสถานศึกษา

( ) หัวหน้าสาขาวิชา

( ) หัวหน้างาน

6. ประเภทสถานศึกษา

( ) วิทยาลัยเทคนิค

( ) วิทยาลัยการอาชีพ , วิทยาลัยอาชีวศึกษา

ตอนที่ 2

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง : ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา และ หรือ หัวหน้างาน ท่านคิดว่าผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ตามข้อคำถามต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด

โปรดพิจารณาข้อคำถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีค่าระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดไว้ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

ตัวอย่าง

ข้อ	ผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	หลักนิติธรรม สถานศึกษาออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา ให้ ทันสมัยและสอดคล้องกับ เหตุการณ์ปัจจุบัน		✓			

ข้อ	ผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน ตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1.	สถานศึกษาออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา ให้ทันสมัยและ สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน					
2.	สถานศึกษากำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติ ถูกต้องตาม ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
3.	สถานศึกษามีการชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจใน บทบาท และหน้าที่ของตนตาม กฎระเบียบ และข้อบังคับของ สถานศึกษา					
4.	กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน					
5.	กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา สามารถปฏิบัติได้ เกิดความเป็นธรรม และเสมอภาค					
6.	ผู้บริหารมีการพิจารณาสั่งการ มอบหมายงานด้วยความเป็นธรรมตาม กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา					
7.	ผู้บริหารมีการแบ่งแยกงาน ชี้แจง ขอบข่าย ภาระงานและมอบหมาย บุคลากรในการทำหน้าที่ให้ตรงกับ ความรู้ความสามารถ					
8.	ผู้บริหารมีการให้อิสระในการทำงานแก่ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติ หน้าที่ภายใต้ กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ					

ข้อ	ผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน ตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
9.	ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา					
10.	ผู้บริหารมีการสนับสนุน ส่งเสริม และ ยกย่องชมเชยบุคลากร ที่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา					
11.	ผู้บริหารมีการตักเตือน หรือลงโทษ บุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของสถานศึกษา					
12.	สถานศึกษามีความเป็นกัลยาณมิตร ในการอยู่ร่วมกัน					
13.	ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความ เมตตากรุณา					
14.	ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรใน สถานศึกษาด้วยความเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม					
15.	บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดี					
16.	บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความวิริยะ อุตสาหะ และตรงต่อเวลา					
17.	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อ ปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่บุคลากรและนักเรียน นักศึกษา					
18.	ผู้บริหารเป็นผู้มีความอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง					

ข้อ	ผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน ตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
19.	ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน					
20.	บุคลากรมีการปฏิบัติต่อกันด้วยความเสมอภาค ยุติธรรม					
21.	สถานศึกษาสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการบริหาร และจัดการเรียนการสอน					
22.	ผู้บริหารให้การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง					
23.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากร และชุมชน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาการบริหาร					
24.	สถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานในการบริหารทุกด้าน					
25.	การพิจารณาความดี ความชอบเป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรมและสามารถตรวจสอบได้					
26.	การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษากระทำในรูปของคณะกรรมการ					
27.	สถานศึกษามีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบันตรงกับความเป็นจริง พร้อมเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไป					

ข้อ	ผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน ตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
28.	สถานศึกษามีการรายงานผลการ ปฏิบัติงานประจำปีเสนอผู้เกี่ยวข้องและ เผยแพร่ต่อสาธารณชน					
29.	สถานศึกษามีระบบติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลงานด้านต่างๆ					
30.	สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วย ความโปร่งใสตรวจสอบได้					
31.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและ ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และ วางแผนการจัดการศึกษา					
32.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
33.	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษา					
34.	สถานศึกษาทำงานในรูปแบบการทำงาน เป็นทีม					
35.	บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและ แก้ปัญหาก่อนการดำเนินงาน ระหว่าง ดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน					
36.	สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะทำงาน สรุปผล การประเมิน และกำหนดแนว ทางการปรับปรุงพัฒนางานของ สถานศึกษา					

ข้อ	ผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน ตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
37.	สถานศึกษามีคณะกรรมการกำกับ ติดตามผล รายงานผลการดำเนินงาน ให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบทุกระยะ					
38.	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ให้ ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ในผลงานของการ บริหารของสถานศึกษา					
39.	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และ บุคลากร มีความตระหนักและ รับผิดชอบต่องานในหน้าที่					
40.	สถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างของ องค์การในรูปแบบการกระจายอำนาจ					
41.	ผู้บริหารมีการจัดทำคำสั่งสถานศึกษา ให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ได้รับทราบ					
42.	ผู้บริหารและครูผู้สอนทราบถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและ ภารกิจของตนเอง					
43.	สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และ แผนงานชัดเจน					
44.	บุคลากรมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ในการปฏิบัติงาน					
45.	สถานศึกษามีการมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนปลูก จิตสำนึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อ และกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำ ของตน					

ข้อ	ผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน ตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
46.	สถานศึกษามีการรายงานผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรอย่าง ตรงไปตรงมาตามอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบ					
47.	สถานศึกษามีมาตรการให้คุณให้โทษกับ บุคลากรตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่าง ถูกต้องยุติธรรม					
48.	บุคลากรมีการอุทิศตนต่อการปฏิบัติงาน ในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย					
49.	สถานศึกษาจัดให้มีการศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ สถานศึกษาเพื่อประกอบการวางแผน และกำหนดวิธีการดำเนินงาน					
50.	สถานศึกษามีการรณรงค์ให้ผู้บริหาร สถานศึกษา บุคลากร และนักเรียนมีการ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิด ประโยชน์สูงสุด					
51.	สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อการ พัฒนาการศึกษาแก่ทุกฝ่ายอย่างเสมอ ภาคและตามความจำเป็นและเหมาะสม					
52.	สถานศึกษามีการใช้จ่ายงบประมาณและ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยคำนึงถึง ประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ					

ข้อ	ผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน ตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
53.	สถานศึกษามีการนำเทคนิควิธีการ บริหารงานแบบใหม่ que เห็นว่าเหมาะสมมา ใช้สำหรับบางงานที่สถานศึกษา ไม่ต้องทำเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายของ สถานศึกษา เช่น การจ้างเหมาเฉพาะงาน					
54.	สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครู จัดทำ และใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
55.	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ หรือ ดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่					
56.	สถานศึกษามีการควบคุมกำกับ ติดตาม ให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเต็มความรู้ ความสามารถ และเต็มเวลา					
57.	สถานศึกษามีการติดตาม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและการแก้ไขปัญหาจากการ ปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว ทันการ					
58.	สถานศึกษามีการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการตามลำดับ ความสำคัญ โดยเน้นให้เกิดประโยชน์ สูงสุด					
59.	สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการ ปฏิบัติงานแบบมุ่งเน้นผลงาน					
60.	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินมาใช้ ในการปรับปรุงและพัฒนาางานอย่าง ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าตาม แผนงาน					

ภาคผนวก ฉ

ผลการวิเคราะห์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางแสดงค่า IOC รายข้อ							
ชื่อเรื่อง:		การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5					
ข้อที่	กรรมการ ท่านที่ 1	กรรมการ ท่านที่ 2	กรรมการ ท่านที่ 3	กรรมการ ท่านที่ 4	กรรมการ ท่านที่ 5	ค่า IOC	ผล
28	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
33	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
41	1	0	1	1	1	0.8	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
46	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
49	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
50	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
51	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
52	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
53	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้
54	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
55	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
56	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
57	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้

ตารางแสดงค่า IOC รายข้อ							
ชื่อเรื่อง:		การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 5					
ข้อที่	กรรมการ ท่านที่ 1	กรรมการ ท่านที่ 2	กรรมการ ท่านที่ 3	กรรมการ ท่านที่ 4	กรรมการ ท่านที่ 5	ค่า IOC	ผล
58	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
59	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
60	1	0	1	1	1	0.8	ใช้ได้

ผลการตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.800	.801	11

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
a1	4.3667	.61495	30
a2	4.6333	.55605	30
a3	4.7333	.52083	30
a4	4.4667	.50742	30
a5	4.6000	.49827	30
a6	4.5000	.62972	30
a7	4.5000	.57235	30
a8	4.6667	.47946	30
a9	4.5000	.50855	30
a10	4.4000	.62146	30
a11	4.3333	.60648	30

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.923	.921	11

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
b12	4.2667	.58329	30
b13	4.5000	.68229	30
b14	4.4333	.67891	30
b15	4.4667	.57135	30
b16	4.5333	.57135	30
b17	4.6667	.60648	30
b18	4.5333	.68145	30
b19	4.5000	.68229	30
b20	4.4000	.67466	30
b21	4.6667	.66089	30
b22	4.4000	.67466	30

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.862	.862	8

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
c23	4.4333	.67891	30
c24	4.3333	.54667	30
c25	4.5333	.57135	30
c26	4.5667	.62606	30
c27	4.2333	.50401	30
c28	4.2000	.55086	30
c29	4.3333	.66089	30
c30	4.6333	.55605	30

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.856	.856	8

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
d31	4.6333	.55605	30
d32	4.4667	.57135	30
d33	4.3000	.59596	30
d34	4.4000	.56324	30
d35	4.3333	.60648	30
d36	4.5667	.56832	30
d37	4.4000	.67466	30
d38	4.2333	.62606	30

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.905	.906	10

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
e39	4.4667	.68145	30
e40	4.2333	.67891	30
e41	4.7000	.65126	30
e42	4.7000	.53498	30
e43	4.6000	.62146	30
e44	4.5000	.57235	30
e45	4.6000	.62146	30
e46	4.6333	.55605	30
e47	4.1667	.64772	30
e48	4.4000	.56324	30

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.885	.885	12

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
f49	4.5333	.57135	30
f50	4.6333	.55605	30
f51	4.3333	.60648	30
f52	4.5667	.56832	30
f53	4.3000	.59596	30
f54	4.5333	.57135	30
f55	4.5000	.50855	30
f56	4.5000	.57235	30
f57	4.3667	.61495	30
f58	4.6333	.49013	30
f59	4.5667	.50401	30
f60	4.6000	.49827	30

ภาพรวม

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.965	60

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางพชรมน ชี้อตรง
วัน เดือน ปีเกิด	31 กรกฎาคม 2521
สถานที่เกิด	อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ) สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยการอาชีพอัมพวา
ตำแหน่ง	ข้าราชการครู

